

23.01 | 19

Sammenstilling av uttalelser til høring og offentlig ettersyn av planprogram for E18 Dørdal – Grimstad

---

Oppsummering av uttalelser til planprogrammet med forslagsstillers kommentar

Dokumentinformasjon

Oppdragsnr:	616937
Prosjektfasenr	119103
Oppdragsnavn:	Kommunedelplan for E18 Dørdal – Grimstad
Dokument nr.:	Dok-C-005

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Revisjon gjelder	Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av
00	23.01.2019	1. leveranse	K. Nettet	S. Stav	E. Gunnufsen

INNHold

1	INNLEDNING	4
2	GENERELL OPPSUMMERING	5
2.1	OVERSIKT OVER UTTALELSER FRA MYNDIGHETER	6
2.2	OVERSIKT OVER UTTALELSER FRA ORGANISASJONER, LAG OG FORENINGER	7
2.3	OVERSIKT OVER UTTALELSER FRA PRIVATPERSONER	8
3	UTTALELSER FRA MYNDIGHETER	8
4	UTTALELSER FRA ORGANISASJONER, LAG OG FORENINGER	25
5	UTTALELSER FRA PRIVATPERSONER	48
5.1	INNSPILL OM ENDRINGER AV PLANPROGRAMMET	48
5.2	PRIVATPERSONER I BAMBLE KOMMUNE	49
5.3	PRIVATPERSONER I KRAGERØ KOMMUNE.....	49
5.4	PRIVATPERSONER I GJERSTAD KOMMUNE.....	50
5.5	PRIVATPERSONER I RISØR KOMMUNE	51
5.6	PRIVATPERSONER I TVEDESTRAND KOMMUNE	52
5.7	PRIVATPERSONER I VEGÅRSHEI KOMMUNE	53
5.8	PRIVATPERSONER I ARENDAL KOMMUNE	54
5.9	PRIVATPERSONER I GRIMSTAD KOMMUNE	55
6	VEDLEGG	57

1 INNLEDNING

På vegne av styret for det interkommunale plansamarbeidet har Nye Veier lagt ut forslag til planprogram for kommunedelplan E18 Dørdal-Grimstad til høring og offentlig ettersyn etter plan- og bygningslovens § 11-13.

Høring av planprogrammet er annonsert i lokal- og regionalaviser og berørte myndigheter samt lag og foreninger er tilskrevet med brev. Aktuelt planområde for prosjektet omfatter kommunene Bamble, Kragerø, Gjerstad, Vegårshei, Risør, Tvedestrand, Arendal og Grimstad.

Innspill og uttalelser er mottatt pr post, e-post og – de fleste – gjennom en web-basert kartportal som også inneholder informasjon om prosjektet.

Denne rapporten omfatter en oversikt over avsendere, sammendrag av innholdet i og kommentarer til uttalelsene. Avsenderne er gruppert etter myndigheter, organisasjoner og næringsliv samt privatpersoner i hver av de berørte kommunene.

Det er kommet inn mange og omfattende innspill fra privatpersoner, særlig via kartportalen. De er gruppert kommunevis og oppsummert tematisk - ikke enkeltvis. Hvert av punktene representerer ikke nødvendigvis alle innspillene fra hele området. Alle merknadene vil imidlertid være tilgjengelige i kartportalen for planleggerne og relevante fagmiljøer i det videre arbeidet.

Uttalelsene fra offentlige myndigheter er i sin helhet er tilgjengelige som eget, uttrykt dokument.

2 GENERELL OPPSUMMERING

Det har kommet inn til sammen 617 uttalelser - 25 uttalelser fra myndigheter, 66 uttalelser fra organisasjoner og foreninger og 526 uttalelser fra privatpersoner. Det kom 331 innspill om friluftsliv, by og bygdeliv, 40 innspill om vannressurser, 78 innspill om dyrka mark, 180 innspill om naturmangfold, 185 innspill om kulturarv og 137 innspill om prissatte konsekvenser. Flere av innspillene inkluderte flere av disse temaene.

Innspill fra Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder samt Aust-Agder fylkeskommune trekker frem at fremtidig E18 i størst mulig grad bør følge dagens trasé der det er hensiktsmessig. Østre korridor gjennom Gjerstad og vestre korridor mellom Arendal og Grimstad anbefales tatt ut av planområdet. Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder peker på mangler angående utredning av risiko og sårbarhet (ROS) og fremhever at planprogrammet må rettes opp og suppleres for tema vannmiljø. Telemark fylkeskommune har hovedfokus på viktige kulturminner langs de mulige trasévalgene.

Kommunene som berøres av planområdet har også kommet med uttalelser, særlig angående utvikling av sin kommune, lokale forhold som må tas hensyn til og merknader til planprogrammet. Det har også kommet uttalelser fra andre myndigheter som blant annet Jernbanedirektoratet, NVE, Statnett og Statens Vegvesen som omhandler forespørsel om utredninger, hensyn til ulike forhold og sammenheng mellom planlegging av E18 og øvrig samfunnsutvikling.

Innspillene fra privatpersoner, velforeninger, organisasjoner og lag er i hovedtrekk opplysninger om lokale forhold som naturmangfold, kulturminner, friluftsområder og andre ikke-prissatte tema. Det er også innspill om prissatte tema som støy, viltoverganger og veiutforming. Noen innsendere har preferanser for valg av trasé og kommer med forslag til nye traseer som tar hensyn til lokale forhold. Flere næringsinteresser har innspill til adkomst, kryssløsninger og er positive til forbedret standard. Andre foretak som gårder, næring og servicevirksomheter er bekymret for negative konsekvenser for sine virksomheter. Flere privatpersoner er bekymret for splitting av bygdesamfunn og oppdeling av jordbruksareal, vilt- og skogbruksområder og friluftsområder.

2.1 Oversikt over uttalelser fra myndigheter

1	Aust-Agder Fylkeskommune,04.12.2018	21	Østre Agder Brannvesen og Agder Politidistrikt, 12.11.2018
2	Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, 14.12.2018	22	Kystverket sørøst, 13.12.2018
3	Telemark Fylkeskommune, 14.12.2018	23	Statnett, 05.11.2018
4	Fylkesmannen i Telemark, 14.12.2018	24	Fiskeridirektoratet region Sør, 08.11.2018
5	Vegårshei kommune, 11.12.2018	25	Avinor, 23.11.2018
6	Gjerstad Kommune, 22.11.2018		
7	Tvedestrand Kommune, 11.12.2018		
8	Grimstad kommune, 29.11.2018		
9	Drangedal kommune, 13.12.2018		
10	Bamble kommune, 29.11.2018		
11	Arendal kommune, 12.12.2018		
12	Kragerø Kommune, 13.12.2018		
13	Risør Kommune, 29.11.2018		
14	Jernbanedirektoratet, 27.11.2018		
15	Statens vegvesen – Region Sør		
16	Mattilsynet i Telemark, 11.12.2018		
17	Bane NOR, 12.12.2018		
18	NVE, 14.12.2018		
19	Agder og Telemark bispedømme - Den Norske Kirke, 17.12.2018		
20	Direktoratet for mineralforvaltning, 13.12.2018		

2.2 Oversikt over uttalelser fra organisasjoner, lag og foreninger

1	Forum for natur og friluftsliv Agder, 10.12.2018	41	Norsk Bergverksmuseum, 12.12.2018
2	Sameiet Gata Eikeland verk, 1.12.2018	42	Folkemøte Sannidal ungdomsskole, 28.11.2018
3	Risør Rødt, 17.12.2018	43	Tvedestrand Viltlag, 12.12.2018
4	Brokelandsheia Sentrumsforening, 06.11.2018	44	Frivoll Vel, Dømmesmoens venner, Villa Matilde teaterbarnehage og Hageland Syvertsens gartneri, 10.12.2018
5	Nersten Velforening, 8.12.2018	45	Rørholt vel, 12.12.2018
6	Aust-Agder og Telemark Bondelag, 12.12.2018	46	Kirkevergen i Kragerø/Sannidal menighetsråd/ Mo bedehus, 13.12.2018
7	Bakkeveien Skogsbilveiforening og Dørdal Velforening, 14.12.2018	47	Velforening Moen, 12.12.2018
8	Arendal og Grimstad bondelag, 12.12.2018	48	Sørlandets Geologiforening, 13.12.2018
9	Håbestad Jaktlag/Grunneiere, 14.12.2018	49	Sannidal speidergruppe, 13.12.2018
10	Østre Agder sparebank, 14.12.2018	50	Lønne golfpark, 13.12.2018
11	Naturvernforbundet i Arendal, 14.12.2018	51	Marina service, 13.12.2018
12	Matilda natur- og teaterbarnehage, 17.12.2018	52	Arendal skogeierlag, 13.12.18
13	Stedalen Veilag – Sannidal, 13.11.2018	53	Øystad speidergruppe, 13.12.2018
14	Lia Veiforening SA, 29.11.2018	54	Havrefjell turlag, 14.12.2018
15	Norsk ornitologisk forening avdeling Aust-Agder, 12.12.2018	55	Lorentz Kielland Arkitekter, 14.12.2018
16	Fjære jaktlag, 18.12.2018	56	Kragerø næringsforening, 14.12.2018
17	Fjære Vel, 22.11.2018	57	Skjerka fellesfløtning, 14.12.2018
18	Rykene skole FAU, 22.11.2018	58	Storelva elveeierlag, 14.12.2018
19	Styringskomiteen for vannområdet, Kragerøvassdraget, 28.11.2018	59	Folkeaksjonen for E18 i tunnel – Grimstad 14.12.2018
20	Vennevann viltstellområde, 29.11.2018	60	Homme-Vormli-Røed grunneierlag, 11.12.2018
21	Normassasje AS, 10.12.2018	61	Bosvik Gartneri AS, 12.12.2018
22	Solvang Gård, 6.12.2018	62	Dørdal vel og Bakkeveien Skogsbilveiforening 17.12.2018
23	Gjerstad Historielag, 8.12.2018	63	GS Maskin AS, 14.12.2018
24	Arendal viltlag, 4.12.2018	64	Friluftsrådet sør, 12.18.2018
25	Naturvernforbundet i Telemark og Grenland, 11.12.2018	65	Vegårshei skogeierlag, 13.12.2018
26	Holte Vilt og fiskelag, 13.12.2018	66	Kjenna og Løbbåsens venner, 17.12.2018
27	Kragerø senterparti, 11.12.2018		
28	Kragerø Naturstein AS, 7.12.2018		
29	Tvedestrand industriforening co/Ertec AS, 22.11.2018		
30	IMS group AS, 20.11.2018		
31	Rygene S&T, 26.11.2018		
32	Ugland gård, 6.12.2018		
33	Amfi Kragerø v/Volum Eiendom AS, 11.12.2018		
34	Sannidal Utleiebygg AS, 12.11.2018		
35	Øren vannverk, 14.11.2018		
36	Songe Vel, 3.12.2018		
37	Øvre Sandstø og Postveien velforening, 8.12.2018		
38	Øystad IF Alliance, 4.12.2018		
39	Sannidal og Skåtøy Bondelag, 12.11.18		
40	Lindheim og Lønne Jaktlag, 13.12.2018		

2.3 Oversikt over uttalelser fra privatpersoner

Det har kommet inn 526 uttalelser fra privatpersoner i forbindelse med høring av planprogrammet. Noen personer har kommet med flere uttalelser – det gjelder særlig innspillene i medvirkningsportalen.

Liste med navn på privatpersoner som har kommet med uttalelser følger som vedlegg til denne rapporten.

3 UTTALELSER FRA MYNDIGHETER

1 Aust-Agder fylkeskommune	Forslagsstillers kommentar
<p>04.12.2018</p> <p>1. Merknader og forventninger til videre planarbeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Framtidig E18 bør i så stor grad som mulig følge dagens trasé der det er hensiktsmessig og hensynet til omkjøringsvei er ivaretatt. b) Det bør velges løsninger som legger til rette for etappevis utbygging. c) Endelig korridor bør ikke være bredere enn det som absolutt er nødvendig for fleksibilitet i detaljreguleringen. d) Østre korridor gjennom Gjerstad og vestre korridor mellom Arendal og Grimstad anbefales tatt ut av planområdet. <p>2. Forventninger til utforming av og innhold i endelig kommunedelplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Kryssplasseringer må avklares. b) Lokalisering av konstruksjoner, som broer, tunneler og faunapassasjer må fastsettes på hensiktsmessig måte, i tillegg til funksjons- og kvalitetskrav. c) Hensynssoner med retningslinjer for videre detaljplanlegging må benyttes for områder med viktige ikke-prissatte verdier. <p>3. Forventninger til utredningsprosessen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Virkninger for lokalveinettet må belyses, og tiltak for å avbøte eventuelle ulemper må innarbeides i kommunedelplanen. b) Det forutsettes tett dialog mellom tiltakshaver og fylkeskommunen 	<p>1. Forventningene til videre planarbeid vil inngå som en del av vurderingsgrunnlaget ved utarbeiding av planforslaget.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Dagens E18 dekkes av planområdet. b) Utredning av etappevis utbygging inngår i programmet. c) Dette vurderes og avklares ved utarbeidelsen av planforslaget. d) Målene for prosjektet som er satt av styret i det interkommunale plansamarbeidet gir ikke grunnlag for å ta ut de korridorene som gir de korteste veilenkene i en silingsfase. For å sikre at veilenkensom gir best måloppnåelse fremdeles er med i utredningen, må en konsekvensutredning av alternative traseer gjennomføres. Dette vil også gi et mer robust beslutningsgrunnlag. Planområdet beholdes med to korridorer. <p>2. Planens detaljeringsgrad og rammer for utformingen presiseres i kap 1.7.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Kryssplassering avklares og detaljeres på en hensiktsmessig måte i forhold til beslutningsnivå. b) Dette vil bli vurdert og avklart ved utarbeidelsen av planforslaget. c) Dette vil bli vurdert og avklart ved utarbeidelsen av planforslaget. <p>3.</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Både prosjektets målsettinger og utredningsarbeidet omfatter hele veisystemet knyttet til ny E18 og

innenfor fylkeskommunens ansvarsområder.	virkningene på lokalveinettet vil inngå i konsekvensutredningen. b) Føles opp i planprosessen.
--	---

2 Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Forslagsstillers kommentar
<p>14.12.2018 Det prosessuelle rundt kryss Risør/ny fv. 416 kunne vært forklart bedre i meldingen.</p> <p>Planprogram - medvirkning Det må sikres medvirkning særlig for berørte grupper som barn og unge. Etterspør en konkret beskrivelse av de viktigste områdene som kan bli særlig berørt innenfor planområdene og hvordan medvirkning ivaretas i disse områdene. Det påpekes at f.eks. friluftsliv også er viktig på et lokalt nivå.</p> <p>Beskrivelse av utredningsmetode Etterspør mer konkrete beskrivelser av utredningsdel. KU må være mer detaljert og tydelig mht. hvilke konsekvenser som gjelder for hvilke delområder. Planens influensområde må også defineres og beskrives for det enkelte utredningstema. Ber om at utredningen presenteres temavis. Etterspør forklaring av vekting mellom ikke-prissatte og prissatte konsekvenser i KU. I utredningen må det fremgå hvordan usikkerhet skal vurderes/vektes når samlet belastning skal vurderes.</p> <p>Det bør fremkomme i planprogrammet hvordan utredningene skal bidra til et faglig grunnlag som viser hvordan det overordna målet om mindre belastning på ytre miljø nås. Særlig for dyrka mark.</p> <p>Helsekonsekvensutredning Det bør vurderes en helsekonsekvensutredning for tettbygde strøk, særlig på strekningen Arendal - Grimstad.</p>	<p>Fv. 416 er nå skilt ut og følges opp i arbeidet med revisjon av kommuneplanen for Risør – dette omtales i planprogrammet.</p> <p>Planprogram - medvirkning Det følges opp med presiseringer i planprogrammet.</p> <p>Områder med stort konfliktpotensial identifiseres og det legges opp til dialog med interessenter ved behov – avklares fortløpende i planprosessen.</p> <p>Beskrivelse av utredningsmetode Planprogrammet legger opp til at konsekvensutredningen skal følge metoden i håndbok V712. Vi er enige i at sammenstillingen og de ulike utredningene med rangering av alternativer er en utfordrende del av KU-arbeidet. Det er derfor omtalt i et eget kapittel i planprogrammet. Det er lagt særlig vekt på at usikkerhet skal vurderes og synliggjøres innen hvert utredningstema.</p> <p>Vurdering av måloppnåelse inngår i den samlede rangeringen av alternativer. Det legges opp til en revisjon av målene for å gjøre dem målbare.</p> <p>Helsekonsekvensutredning Planprogrammet legger opp til at metoden i håndbok V712 skal benyttes i KU og i henhold til håndboken skal luftkvalitet og støy utredes under prissatte konsekvenser. Støy og luftkvalitet inngår også i utredningen av tema Friluftsliv, by- og bygdeliv. I planbeskrivelsen vil folkehelseperspektivet inngå som et eget delkapittel hvor en sammenstiller resultatene fra KU.</p>

Planutforming

Båndlagt område så smalt som mulig typisk bredde bør være 200 m. Plassering av kryss, bruer, tunneler, miljøtunneler bør avklares i kommunedelplanen. Nødvendige arealbehov for rensedbasseng og rigg- og deponiområder må vurderes..

Forutsigbarhet iht. konkrete løsninger nødvendig. Aktuelle saker som blir påvist i KU må ikke utsettes til detaljregulering, og derfor må det gis bestemmelser for funksjons- og/eller kvalitetskrav ved behov.

Planprogram - Klima

Uklart hva som legges i mål om 40% reduksjon av klimagassutslipp. Det må beskrives hvordan overordnede mål skal nås. Utredningen må omfatte både anleggs- og driftsfasen. Forventer at arealbruksendringer som fjerning av myr og nedbygging av skog er vurdert mot klimagassutslipp.

Planprogram - Samfunnssikkerhet og beredskap

Det er ikke anledning til å unnta anleggsfasen i ROS-analysen slik det nå fremgår i PP.

Telemarks og Agder fylkes risiko og sårbarhetsanalyser og Klimaprofil Agder 2100 er et minimum i plangrunnlaget.

Planprogram - Naturmangfold

Påpeker viktigheten av at konsekvensene ved habitatfragmentering og nedbygging av leveområder utredes. Dette gjelder spesielt for de store sammenhengende skogsområdene nord i planområdet.

Utredningsbehov for naturmangfold/vannmiljø er mangelfullt beskrevet. Viser til kap. 6.6.8 i V712. Regional plan for vannforvaltning er et viktig plangrunnlag. Det er nyttig å gjøre utredninger for naturmangfold/vann for anleggsfasen som kan ha betydning for trasévalg.

Planutforming

Utformingen av planforslaget med kartfestet båndleggingssone vil være et resultat av utredningene som gjennomføres.

Detaljeringsgraden og innholdet i bestemmelser vil måtte avklares underveis i planprosessen.

Planprogram - Klima

Målformuleringen i høringsforslaget viser seg vanskelig å måle – revidert mål legges fram for Styret.

Hensikten med klimagassbudsjettet er å få fram klimagassutslippene ved bygging og drift av selve vaianlegget. Klimagassutslipp som følge av arealbruksendringer inngår i utredningen.

Planprogram - Samfunnssikkerhet og beredskap

ROS-analysen omhandler permanent fase, etter gjennomføring av plan. Hendelser i anleggsfasen tas med i ROS-analysen hvis det kan gi virkninger etter anleggsfasen.

Risiko i anleggsfasen vil også omfattes av SHA-plan slik at anleggsfasen blir omtalt særskilt. Vurdering av naturfare inngår i ROS-analysen. Fylkes ROS og klimaprofil Agder inngår som grunnlag for analysen – dette er presisert i programmet.

Planprogram - Naturmangfold

Både av hensyn til skogressursene og naturmangfold vil det bli presisert i planprogrammet at konsekvensene for oppsplitting av store sammenhengende naturområder og habitatsfragmentering skal utredes. Dette vil inngå i tilleggsutredning Økosystemtjenester.

Detaljeringsgraden i utredningene om vannmiljø tilpasses nivået for en kommunedelplan- behov for oppfølgende utredninger i reguleringsplanfasen vil bli vurdert. Utredningen vil følge intensjonene i håndbok V712. Forholdet til vannforskriften blir innarbeidet i planprogrammet.

<p>Planprogram - Vilt Forventer at behov for faunapassasjer for de aktuelle korridorer vurderes i aktuell planfase og innarbeides i PP. Relevant for valg av trase. Viktig med kartlegging og kontakt med lokale. Barrierer for ulike amfibier, fisker og fugler må også belyses.</p> <p>Planprogram - Landbruk Kritisk merknad til verdibeskrivelsen i planprogrammet. Forventer arealregnskap for ulike alternative traseer som et viktig vurderingsgrunnlag. Påpeker spesielt verdifulle jordbruksarealer i Grimstad som det må tas hensyn til.</p>	<p>Planprogram - Vilt Faunapassasjer vil bli håndtert som et skadereuserende tiltak og innarbeidet i kostnadsoverslaget. Utredning av vilttrekk inngår i temaet naturmangfold. Behovet for innarbeiding av viktige faunapassasjer for hjortevilt vil bli vurdert og avklart i arbeidet med planutforming.</p> <p>Planprogram - Landbruk Verdivurderingen av jordbruksareal baserer seg på datagrunnlaget fra NIBIO. I Grimstad hvor det er jordbruksarealer av spesielt høy verdi, vil det bli vurdert konfliktreuserende tiltak i form av redusert hastighet og tunneler.</p>
--	--

3 Telemark fylkeskommune	Forslagsstillers kommentar
<p><i>Telemark Fylkeskommune, Team plan og samferdsel. Brev datert 14.12.2018.</i></p> <p>Planprogram - Kulturminner En rekke kulturminner av nasjonal, regional og lokal verdi ligger innenfor planområdet på Telemarks side. Sannidal vurderes som et sårbart kulturmiljø av nasjonal verdi som åpenbart krever hensynssone. Ønsker grundig utredning for dette området som kulturmiljø og kulturlandskap, i tillegg til Vestlandske hovedvei som er under fredning. Det er en rekke sefrak-bygg i planområdet. Det er forventet å finne ikke kjente automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet.</p> <p>Justering av planprogrammet Det nevnes mangler under punkt 4.2, 3.3.6 og 3.4.6 i planprogrammet når det gjelder henvisning til regional vannforvaltningsplan.</p> <p>Til punkt 2.4.2 Telemark fylkeskommune: Når det gjelder strategier som er trukket fram fra ATP Telemark, er det viktig å inkludere effektive og attraktive løsninger for kollektivtrafikken. Kollektivknutepunktet Tangen definert som regionalt viktig.</p>	<p>Planprogram - Kulturminner Hensynet til både nyere tids kulturminner og automatisk fredete kulturminner inngår i konsekvensutredningen under ikke-prissatte tema – kulturarv.</p> <p>Justering av planprogrammet Henvisning til regional vannforvaltningsplan innarbeides i planprogrammet.</p> <p>Nytt kulepunkt om kollektivtrafikken legges inn i planprogrammet.</p> <p>Hensynet til utvikling av Tangenområdet som kollektivknutepunkt inngår i utredningen.</p>

<p>Uttalelse fra Riksantikvaren om kulturminner i Telemark fylke. Fra Telemark Fylkeskommunes brev av 14.12.2018.</p> <p>Planprogrammet, vurdert ut fra hensynet til Sannidal kirke, danner et godt utgangspunkt for KU og planlegging. Det bør lages fotorealistiske visualiseringer av miljøet som en del av KU hvis det planlegges veialternativer som en utvidelse av dagens E18, eller for øvrig i det daldraget der kirkestedet ligger.</p> <p>Uttalelse fra Norsk maritimt museum. Fra Telemark Fylkeskommunes brev av 14.12.2018.</p> <p>Antar at endelig valgt trase kommer til å krysse vann og at det kommer til å bli behov for arkeologiske registreringer i vann. Det forventes høyt funnpotensiale. Anbefaler at utredningstema kulturminner under vann gjennomføres så snart en mer detaljert plan for nye veikorridor foreligger.</p>	<p>Uttalelse fra Riksantikvaren om kulturminner i Telemark fylke. Fra Telemark Fylkeskommunes brev av 14.12.2018.</p> <p>Bruk av illustrasjoner vil bli vurdert og avklart ved utarbeidelse av fagrapport kulturarv og planbeskrivelse.</p> <p>Uttalelse fra Norsk maritimt museum. Fra Telemark Fylkeskommunes brev av 14.12.2018.</p> <p>Tas til orientering.</p>
--	---

4 Fylkesmannen i Telemark	Forslagsstillers kommentar
<p>14.12.2018</p> <p>Innspill til planprogrammet</p> <p>Oppfordrer til å gjøre gode kartlegginger og undersøkelser slik at korridoren kan innsnevres nærmere i løpet av planprosessen.</p> <p>Planprogram - Klima</p> <p>Det må framgå hvordan klimamålet skal nås.</p> <p>Det må klargjøres om klimabudsjettet også innbefatter selve byggingen av veien. Viktig at klimaeffekter knyttet til tap av våtmark og skog blir en del av vurderingen. Råder til at det gjøres en vurdering av forventede klimagassutslipp ved gjennomføring av planen sammenlignet med null-alternativet (dagens situasjon).</p> <p>Planprogram - Naturmangfold og faunapassasjer</p> <p>Behovet for faunapassasjer kan påvirke korridorenes konfliktgrad og egnethet, og bør være en del av vurderingsgrunnlaget</p>	<p>Korridorene som inngår i planprogrammets planområde er satt romslig for å gi rom at alle aktuelle alternativ utredes. Båndlagt område i planforslaget vil være betydelig smalere og tilpasses viktige verdier.</p> <p>Planprogram - Klima</p> <p>Målformuleringen i høringsforslaget viser seg vanskelig å måle – revidert mål legges fram for Styret.</p> <p>Hensikten med klimagassbudsjettet er å få fram klimagassutslippene ved bygging og drift av selve veianlegget.</p> <p>Klimagassutslipp som følge av arealbruksendringer inngår i utredningen.</p> <p>I den metoden for KU som benyttes ligger sammenlikning med 0-alternativet inne.</p> <p>Planprogram - Naturmangfold og faunapassasjer</p> <p>Utredning av vilttrekk inngår i temaet naturmangfold. Behovet for innarbeiding av viktige faunapassasjer for hjortevilt vil bli</p>

<p>for valg av korridor samt innarbeides i planprogrammet.</p> <p>Planprogram - Vannressurser Viser til regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken som må legges til grunn (kap. 2.4).</p>	<p>vurdert og avklart i arbeidet med planutformingen.</p> <p>Planprogram - Vannressurser Henvvisning til regional vannforvaltningsplan innarbeides i planprogrammet.</p>
--	---

5 Vegårshei kommune	Forslagsstillers kommentar
<p><i>Innspill vedtatt av kommunestyret i Vegårshei 11.12.2018</i></p> <p>Påkoblingsløsninger til ny E18 Direkte påkobling fra Fv. 416 inn på E18 er et krav. Felles adkomst til/fra Risør. Det forventes økt bruk av denne strekningen så fort en kryssløsning i Molandsområdet er på plass. Kvalitet på Fv. 416 er varierende og det er behov for forbedring. Understreker også viktigheten av en god kryssløsning på Sundebro/Broklandsheia i Gjerstad med god påkobling til Fv. 417.</p> <p>Skogbruk og vilt Viktig å verne skogbrukets produksjonsarealer og ivareta viltinteresser. Dette oppnås med å følge eksisterende trase. Viktig å unngå oppsplitting av store eiendommer/teiger.</p> <p>Området mellom Tvedestrand og Vegårshei er viktig for hjort. Passasjer for hjortevilt vises som hensynssoner med bestemmelser/retningslinjer om dimensjonering.</p> <p>Planprogram - Lokale interesser og kvaliteter Skjerkavassdraget er en del av Vegårsvassdraget og er vernet. Dette bør rettes i planprogrammet. Vierli Krigsbauta /flystyrten ved Vierli 1945 er et kulturminne som ikke er registrert. Området rundt Vierli har stor friluftsinnterese. Mange ikke registrerte kulturminner tilknyttet tømmerfløting og gamle boplasser. Sandvannet må anses som viktig friluftsområde.</p>	<p>Påkoblingsløsninger til ny E18 Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen. Avgrensning av planområdet er satt slik at det er mulig å utrede kryssløsninger i Molandsområdet eller nytt kryss til Risør, og flere alternative tilkoblinger av Fv. 416 til Vegårshei og Risør.</p> <p>Skogbruk og vilt En korridor langs eksisterende trasé vil bli vurdert i det videre planarbeidet. Både av hensyn til skogressursene og naturmangfold vil det bli presisert i planprogrammet at konsekvensene for oppsplitting av store sammenhengende naturområder og habitatsfragmentering skal utredes. Dette vil inngå i tilleggsutredning Økosystemtjenester.</p> <p>Utredning av vilttrekk inngår i temaet naturmangfold. Behovet for innarbeiding av viktige faunapassasjer for hjortevilt vil bli vurdert og avklart i arbeidet med planutformingen.</p> <p>Planprogram - Lokale interesser og kvaliteter Vernede vassdrag rettes opp i planprogrammet.</p> <p>Innspillet tas med som en del av verdigrunnlaget.</p>

Tilleggsinformasjon lagt inn i medvirkningsportal 12.12.2018

Opplyser om ferdselsvei fra Vegårshei til Risør, rundholt Saga, Rundholtratet, Runholddammen, Vierli Sag og Vierli Saga Dam, Krokvangs dammer/demning, Eksjødammen, fossen, – kulturminner i Vegårshei.

Innspill fra rådgiver friluftsliv og vassdrag, Vegårshei kommune 12.12.2018

Planprogram - Kartlegging av friluftsområder

Det finnes flere verdier enn de registrerte i baser. Vegårshei kommune har i 2018 gjennomført en kartlegging og verdisetting av egne friluftsområder i samarbeid med Friluftsrådet Sør. Kommunen har områder med verdi, som er viktig for friluftsliv knyttet til jakt. Arbeidet med verdisetting er ferdig, men venter på at Aust-Agder fylkeskommune skal legge data inn i basen.

Vannressurser

Kommunen ønsker å presisere verdien av Vegårvassdraget, som er vernet i Verneplan 3, 1986.. Nærestadvassdraget er også en del av Vegårvassdraget, men dette er ikke registrert i Naturbase. Det er svært viktig at verdiene i vassdraget hensyntas. Det er også svært viktig at eventuelle forekomster av sulfidholdig stein blir behandlet forskriftsmessig, slik at ikke pH/aluminium skader liv i vann ved utbygging.

Innspill fra Skogbrukssjef i Vegårshei kommune 12.12.2018

Arealene i planområdet beliggende i Vegårshei inngår i et større sammenhengende område med lite inngrep. Viktig område for flere viltarter. Hjortebestanden er i vekst. Det er derfor viktig å minimere inngrep. Trasé bør velges nært til dagens E18. Viktig med gode viltpassasjer. I kommunedelplanen må slike krysningpunkt vises som hensynssoner, med bestemmelser/retningslinjer om dimensjonering (jfr. SVs rapport nr. 316).

Tilleggsinformasjon lagt inn i medvirkningsportal 12.12.2018

Innspillet tas med som en del av verdigrunnlaget.

Innspill fra rådgiver friluftsliv og vassdrag, Vegårshei kommune 12.12.2018

Planprogram - Kartlegging av friluftsområder

Innspillet tas med som en del av verdigrunnlaget. Vurdering av friluftsliv inngår i tema friluftsliv, by- og bygdeliv, se kap. 6.4.2.

Vannressurser

Vurdering av vannmiljø inngår i tema naturmangfold/vannmiljø, se kap. 6.4.3. Oppstillingen av verna vassdrag suppleres.

Det skal utarbeides et miljøoppfølgingsprogram – detaljer knyttet til sikring av vannmiljø følges opp i reguleringsplan og prosjekteringsfasen.

Innspill fra Skogbrukssjef i Vegårshei kommune 12.12.2018

En korridor langs eksisterende trasé vil bli vurdert i det videre planarbeidet. Konsekvensene for oppsplitting av store sammenhengende naturområder og habitatsfragmentering skal utredes. Dette vil inngå i tilleggsutredning Økosystemtjenester. Utredning av vilttrekk inngår i temaet naturmangfold. Behovet for innarbeiding av viktige faunapassasjer for hjortevilt vil bli vurdert og avklart i arbeidet med planutformingen.

<p>Skogbruk Skogbrukets hensyn må ivaretas for det «grønne skiftet». Viktig at det velges trasé der en i størst mulig grad unngår oppsplitting av store eiendommer. Det må tilrettelegges for tilstrekkelig under-/overganger med driftsveier av tilstrekkelig standard til at det kan drives rasjonell og effektiv skogbruksaktivitet på arealene på begge sider av ny E18.</p> <p>Nordre linje er langt bedre enn det opprinnelige gjennom Vegårshei, særlig for skogbruks- og viltinteressene. En linje enda nærmere eksisterende E18 er å foretrekke.</p>	<p>Skogbruk Skogbruk behandles under prissatte konsekvenser i tråd med Statens vegvesens håndbok V712. Det blir presisert i planprogrammet at konsekvensene for oppsplitting av store sammenhengende naturområder og habitatsfragmentering skal utredes. Dette vil inngå i tilleggsutredning Økosystemtjenester.</p> <p>Innspillet tas med i det videre planarbeidet.</p>
--	--

6 Gjerstad kommune	Forslagsstillers kommentar
<p><i>Fra vedtak i Kommunestyret 22.11.2018</i></p> <p>Planprogram - Nytte-kostanalyse Gjerstad kommune krever at det tas inn i planprogrammet at det skal utredes og tas med i nytte-kostnadsanalysen for østre korridor hvilke negative samfunnsmessige konsekvenser for alle kommunene i regionen et eventuelt valg av denne korridoren vil ha på sikt.</p> <p>Planprogram - Veitforming Gjerstad kommune ønsker at korridoren gjennom Brokelandsheia snevres inn, for å unngå bygge- og deleforbud på større områder.</p> <p>Planprogram - Jernbanetrasé Alle forhold knyttet til ny jernbanetrasé og sammenkopling mellom Grenlandsbanen og Sørlandsbanen må vektlegges og utredes i langt større grad enn det fremgår av planprogrammet.</p> <p>Skadereduserende tiltak Gjerstad kommune vil kreve miljøtunnel ved Abel skole dersom aktuell trase vil forårsake ulemper som støy/visuell forurensning.</p>	<p>Planprogram - Nytte-kostanalyse Dette inngår i KU-metodikken i V712. Tilleggsutredninger, herunder netto ringvirkninger, lokale og regionale virkninger og følsomhetsanalyse av endret arealbruk er beskrevet i planprogrammets kap. 6.7.</p> <p>Planprogram - Veitforming Planområdet/korridorene i planprogrammet er avsatt for å sikre at de ulike temaene i KU også fanger opp influensområdet til veiinngrepet. Nøyaktig fastsetting av båndleggingssonen vil skje ved utarbeidelsen av planforslaget. Båndleggingssonen vil være vesentlig mindre enn planområdet som er fastsatt i planprogrammet.</p> <p>Planprogram - Jernbanetrasé Retter opp planprogrammet slik at hensynet til framtidig jernbane og stasjonsutvikling skal inngå i konsekvensutredningen og ivaretas ved utarbeidelsen av planforslaget for ny E18 og utredes i konsekvensanalysen.</p> <p>Skadereduserende tiltak Innarbeiding av hensynssoner med bestemmelser om infrastruktur vil bli vurdert og avklart ved utforming av planforslaget.</p>

<p>Planprogram - Kulturminner Eikelands verk er et fredet kulturminne av stor nasjonal verdi som er for lite vektlagt i planprogrammet.</p> <p>Det må tas hensyn til verneverdige gårdsbruk, dette er noen av de eldste gårdene i Gjerstad.</p> <p>Planprogram - Vannmiljø I utdrag for grunnlag for siling er vannet «Svart» ikke tatt med, eller uteglemt, under tema Vannmiljø.</p> <p>Planprogram - Ikke-prissatte tema Flere av de ikke-prissatte temaene synes undervurdert i området hvor østre korridor går.</p> <p>Justering av planprogrammet Ber om at omtale av Brokelandsheia på s.22. Rettes opp iht formell status i regionalt planvedtak.</p> <p>Planprogram - Kryssløsning For alle korridorer skal det omtales plassering for minimum ett kryss til hver av kommunene. Krav om at kommunedelplanen skal inneholde beskrivelse av tilrettelegging med gode tilførselsveier og god tilrettelegging for myke trafikanter (gang og sykkelveier). For østre korridor er ikke omtalt kryss til Brokelandsheia/Gjerstad, det må legges inn i planprogrammet dersom denne korridoren ikke er tatt ut før planprogrammet fastsettes.</p> <p>Tilføyelse datert 14.12.2018 Svært viktig med et godt kollektivknutepunkt ved planlegging av ny E18 gjennom Gjerstad (for pendlere og p.g.a. mulig togstasjon på Brokelandsheia omtalt i KVVU for Grenlandsbanen fra 2016).</p>	<p>Planprogram - Kulturminner Eikelands verk vil bli vurdert iht vernestatus og i samråd med Aust-Agder fylkeskommune.</p> <p>Inngår i tema kulturarv, kap. 6.4.4.</p> <p>Planprogram - Vannmiljø Kunnskapsgrunnlaget og verdikartene er oppdatert siden silingsfasen.</p> <p>Planprogram - Ikke-prissatte tema Analysen i silingsrapporten er basert på kjent kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget blir oppdatert før konsekvensutredningen.</p> <p>Justering av planprogrammet Formuleringen endres i planprogrammet.</p> <p>Planprogram - Kryssløsning Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p> <p>Tilstøtende lokalveinett inngår i konsekvensutredningen. Planforslaget tilpasses egnet detaljeringsgrad for en kommunedelplan. Planprogrammet legger opp til at kryss med adkomst til Brokelandsheia skal utredes for begge alternativ, men direkte kryss med ny atkomstvei er ikke aktuelt.</p> <p>Tilføyelse datert 14.12.2018 Retter opp planprogrammet slik at hensynet til framtidig jernbane og stasjonsutvikling skal inngå i konsekvensutredningen og ivaretas ved utarbeidelsen av planforslaget for ny E18 og utredes i konsekvensanalysen.</p>
<p>7 Tvedestrand Kommune <i>Vedtatt i kommunestyret 11.12.2018</i> Innspill til planprogrammet Presiseringer som ønskes under pkt 1.7 i planprogrammet:</p>	<p>Forslagsstillers kommentar <i>Vedtatt i kommunestyret 11.12.2018</i> Innspill til planprogrammet Planprogrammet pkt. 1.7 justeres men konkrete planløsninger fastsettes ikke i</p>

<p>Elgforskningsprosjekt bør spesifiseres brukt i planprogrammet (rp 316, SVV), hensynssoner ved faunapassasjer, virkninger for lokalveinett og avbøtende tiltak, fisk og friluftsliv ved Storelva.</p> <p>Innspill fra Skogbrukssjef i Tvedestrand kommune 12.12.2018</p> <p>Skogbrukets hensyn må ivaretas for det «grønne skiftet». Viktig at det velges trasé der en i størst mulig grad unngår oppsplitting av store eiendommer og heller velge trasé som berører flere mindre eiendommer og eiendommer med teigblanding. Det må tilrettelegges for tilstrekkelig under-/overganger med driftsveier av tilstrekkelig standard til at det kan drives rasjonell og effektiv skogbruksaktivitet på arealene på begge sider av ny E18.</p> <p>For viltinteressene vil ei linje nærmere eksisterende E18 være å foretrekke.</p>	<p>programmet. Hensynssoner med retningslinjer og bestemmelser vurderes og avklares ved utarbeidelsen av planforslaget – detaljeringsgrad tilpasses plannivået.</p> <p>Innspill fra Skogbrukssjef i Tvedestrand kommune 12.12.2018</p> <p>Skogbruk behandles under prissatte konsekvenser i tråd med Statens vegvesens håndbok V712. Virkningen av tapt areal og produksjon blir beregnet der i sammenheng med grunnverv, se kap.6.4.5.</p> <p>Det blir presisert i planprogrammet at konsekvensene for oppsplitting av store sammenhengende naturområder og habitatsfragmentering skal utredes. Dette vil inngå i tilleggsutredning Økosystemtjenester.</p>
--	---

8 Grimstad kommune	Forslagsstillers kommentar
<p><i>Kommuneplanutvalgets vedtak/innstilling av 29.11.2018 og Kommunestyrets vedtak 10.12.2018.</i></p> <p>Planprogram - Ikke-prissatte konsekvenser</p> <p>Følgende punkter er særlig viktige: Svært verdifulle landbruksområder innenfor planområdet.</p> <p>Sterke interesser knyttet til kulturhistoriske verdier, landskap og friluftsliv spesielt ved Dømmesmoen, Fjære kirke, Fjæreheia og Fevikmarka. Drikkevannskilden Rorevannet.</p> <p>Kryss med lokalt vegnett både ved Øygardsdalen og ved Vik, minst mulig barriereeffekt mellom disse.</p> <p>Planprogram - Veitforming og veisituasjon</p> <p>Tunneler utredes på deler av strekningen mellom kryss for alle korridorer. Ønsker nåværende E18 som omkjøringsvei i</p>	<p><i>Kommuneplanutvalgets vedtak/innstilling av 29.11.2018 og Kommunestyrets vedtak 10.12.2018.</i></p> <p>Planprogram - Ikke-prissatte konsekvenser</p> <p>Landbruksområder inngår i tema naturressurser, kap. 6.4.5.</p> <p>Kulturhistoriske interesser (kap. 6.4.4), landskap (kap. 6.4.1) og friluftsliv (kap. 6.4.2) inngår i tema ikke-prissatte konsekvenser.</p> <p>Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p> <p>Planprogram - Veitforming og veisituasjon</p> <p>Konsekvensutredningen redegjør for alle aktuelle alternativer. Tilstøtende lokalveinett inngår i utredningen.</p>

framtidig situasjon. Kompenserende tiltak ved nedbygging av dyrka mark beskrives i konsekvensutredningen og tas med i kostnadsbildet. Lite hensiktsmessig med 130km/t.	Muligheten for å redusere konfliktgrad ved å redusere dimensjonerende hastighet til 110 km/t vil bli utredet
--	--

9 Drangedal kommune	Forslagsstillers kommentar
<p><i>Kommunestyrets vedtak 13.12.2018</i></p> <p>Viser til at det er mye pendling fra kommunen og betydelig tømmertransport – viktig med god kobling til ny E18.</p> <p>Anbefaler sterkt ut fra en helhetsvurdering at bare vestre korridor blir vurdert i det videre planarbeidet.</p> <p>Toveiskryss også på Gjerdemyra er av stor betydning for både person- og tungtransport fra/til Drangedal.</p> <p>Møte den sannsynlig økte trafikkmengden på Fv. 38 Gjerdemyra-Straumekrysset og Fv. 256 Tangen- Heldøla med nødvendige tiltak både med hensyn til fremkommelighet og trafiksikkerhet.</p> <p>Sikre løsninger som gjør at det kan etableres jernbanestasjon for ny Sørlandsbane på Tangen og gode tilknytninger mellom E18 og det nye kollektivknutepunktet for jernbane og buss.</p>	<p><i>Kommunestyrets vedtak 13.12.2018</i></p> <p>Målene for prosjektet som er satt av styret i det interkommunale plansamarbeidet gir ikke grunnlag for å ta ut de korridorene som gir de korteste veilenkene i en silingsfase. For å sikre at veilenkensom gir best måloppnåelse fremdeles er med i utredningen, må en konsekvensutredning av alternative traseer gjennomføres. Dette vil også gi et mer robust beslutningsgrunnlag. Planområdet beholdes med to korridorer.</p> <p>Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p> <p>Tilstøtende lokalveinett inngår i utredningene.</p> <p>Retter opp planprogrammet slik at hensynet til framtidig jernbane og stasjonsutvikling skal inngå i konsekvensutredningen og ivaretas ved utarbeidelsen av planforslaget for ny E18 og utredes i konsekvensanalysen.</p>

10 Bamble kommune	Forslagsstillers kommentar
<p><i>Høringssvar behandlet i formannskapet 29.11.2018 og kommunestyret 13.12.2018</i></p> <p>Planprogram - Planområdet Det bør vurderes å utvide planområdet mot dagens anlegg på E18 Rugtvedt-Dørdal. Ønsker linjeføring på sørsiden av Bakkevann p.g.a. store konsekvenser for bosetting og stort terrenginngrep som linjeføring langs dagens E18 vil medføre.</p> <p>Planprogram - Friluftsområder Bakkevann er et viktig friluftsområde og må utredes nøye. Båttutsettingsplass på nordsiden av dagens E18 må sikres.</p>	<p>Planprogram - Planområdet Den foreslåtte avgrensningen er nøye vurdert i samråd med Nye Veier og entreprenøren for E18 Rugtvedt – Dørdal. Gjør ingen endringer av planområdet.</p> <p>Linjevalg følges opp i KU-fasen.</p> <p>Planprogram - Friluftsområder Inngår i flere temaer under ikke-prissatte konsekvenser, kap. 6.4.</p>

<p>Viktig med gode omkjøringsveier Fv. 211 må ha god kryssing av ny E18, slik at det kan kjøres tømmertransport med fulle vogntoglengder.</p> <p>Barn og unge Ber om at det tas hensyn til familier, barn og unges interesser i området ved Bakkevann.</p> <p>Lokale data lagt inn i medvirkningsportal 14.12.2018 Rekreasjon knyttet til gamle Postvegen forbi Bakke Gård og Masterød. Det er skogsområder med jakt og bærplukking. Det er rasteplasser ved vannet i dag som er godt benyttet. Det er vandring og enkel telting langs vannet.</p> <p>Bamble Vilt & innlandsfiskeremnd, 28.11.2018 Bamble Vilt & Innlandsfiskeremnd har gitt innspill ifm viltkryssinger på strekningen Dørdal-Kragerø grense. Innspillene baserer seg på kjente plasser hvor viltet krysser på nåværende E18 trasé, gjennom mange år med jakt og ettersøk på strekningen. Over 50 viltpåkørsler registrert på strekningen siste 12 år. Grappa har satt opp stedene hvor viltet har krysset punktvis og tegnet inn på vedlagt kart.</p>	<p>Viktig med gode omkjøringsveier Følges opp i detaljregulering innenfor båndlagt korridor.</p> <p>Barn og unge Inngår i tema friluftsliv, by- og bygdeliv, kap. 6.4.2</p> <p>Lokale data lagt inn i medvirkningsportal 14.12.2018 Tas med i det videre planarbeidet.</p> <p>Bamble Vilt & innlandsfiskeremnd, 28.11.2018 Innspillet tas med i det videre planarbeidet.</p>
---	--

11 Arendal kommune	Forslagsstillers kommentar
<p><i>Kommuneplanutvalgets vedtak av 12.12.2018</i></p> <p>Innspill til planprogrammet Foreslår endringer i planprogrammets tekst om hva planprosessen skal avklare, blant annet båndlegging etter særlover, videreføring av gjeldende reguleringsplaner, hensynssoner med bestemmelser, kryssplasseringer. Foreslår ny tekst under pkt. 1.7 for å ivareta dette.</p> <p>Planprogrammet - Planområdet Tilbakemelding om at planområdet bør utvides over Helle/Tingstveit. Kartutsnitt vedlagt innspillet.</p>	<p>Innspill til planprogrammet Planprogrammets pkt. 1.7 justeres for å ivareta forholdene som er påpekt.</p> <p>Planprogrammet - Planområdet Følges opp. Planområdet utvides.</p>

<p>Planprogrammet - Myke trafikanter Planprogrammet må sikre gode forbindelser for myke trafikanter over ny E18.</p> <p>Planprogrammet - Justeringer Status på kommuneplanens samfunnsdel må oppdateres.</p> <p>Klimabudsjett Det må klargjøres om klimabudsjett også innbefatter selve byggingen av veien.</p>	<p>Planprogrammet - Myke trafikanter Utredninger av tilknyttet lokalveinett inngår i programmet – utformingen av planforslaget vurderes ut fra hva som er hensiktsmessig detaljeringsgrad på dette plannivået</p> <p>Planprogrammet - Justeringer Følges opp.</p> <p>Klimabudsjett Følges opp med presisering i planprogrammet.</p>
--	--

12 Kragerø Kommune	Forslagsstillers kommentar
<p><i>Fra Kommunestyrets vedtak i møte 13.12.2018</i></p> <p>Kryssløsninger Best mulig tilknytning mellom E18 og fylkes- og lokalvegnettet gjennom gode og funksjonelle kryssløsninger på Gjerdemyra og Tangen/Fikkjebakke, herunder ivareta nødvendig oppgradering av fylkes- og lokalveier for å få trafiksikre løsninger.</p> <p>Næring Tilrettelegging for næringsutvikling på Fikkjebakke og Tangen, herunder hensynta utvidelsesmuligheter for Fikkjebakke og gode kryssløsninger.</p> <p>Kollektivknutepunkt Sikre løsninger som gjør at det kan etableres jernbanestasjon for ny Sørlandsbane på Tangen og gode tilknytninger mellom E18 og det nye kollektivknutepunktet for jernbane og buss.</p> <p>Vannressurser Hensynet til Grøtvann med nedslagsfelt som drikkevannskilde.</p> <p>Planprogrammet Kragerø kommune kan ikke se at det er grunnlag for å vedta planprogram som inneholder Østre korridor på strekningen Dørdal – Tvedestrand. Trafikantnytte oppveier ikke ulempene.</p>	<p>Kryssløsninger Kryssplassering med nødvendig oppgradering av lokalveinett skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p> <p>Næring Inngår i tilleggsutredning lokale og regionale virkninger, kap. 6.7.2</p> <p>Kollektivknutepunkt Retter opp planprogrammet slik at hensynet til framtidig jernbane og stasjonsutvikling skal inngå i konsekvensutredningen og ivaretas ved utarbeidelsen av planforslaget for ny E18 og utredes i konsekvensanalysen.</p> <p>Vannressurser Inngår i tema naturressurser, kap. 6.4.5.</p> <p>Planprogrammet Målene for prosjektet som er satt av styret i det interkommunale plansamarbeidet gir ikke grunnlag for å ta ut de korridorene som gir de korteste veilenkene i en silingsfase. For å sikre at veilenkensom gir best måloppnåelse fremdeles er med i utredningen, må en konsekvensutredning av alternative traseer gjennomføres. Dette</p>

	vil også gi et mer robust beslutningsgrunnlag. Planområdet beholdes med to korridorer.
--	--

13 Risør Kommune	Forslagsstillers kommentar
<p><i>Fra Bystyrets vedtak 29.11.2018</i></p> <p>Kryssplassering og veiutbygging Løsningen med nytt kryss på E18 og ny vei til Risør sentrum må ses i sammenheng. Det må etableres ett fullverdig kryss (ikke flere) for av- og påkjøring til fv. 416 til Risør. Det må sikres god og oversiktlig tilgang til industriområdet Risør næringspark. Muligheten for en veiløsning som følger dagens trase gjennom Risør næringspark må vurderes.</p> <p>Konsekvenser Dersom den østlige korridoren blir valgt må ikke dette berøre Søndeled sentrum hverken visuelt eller støymessig.</p> <p>Innspill fra skogbrukssjef i Risør/Gjerstad, 10.12.2018 Innspill om et konkret traséforslag (tegnet i vedlegg). Jomfruelig terreng må uansett tas i bruk. Traseen på skissen vil gi mindre oppdeling av eiendommer og jaktterreng. Nye viltkryssinger må sikres god kvalitet.</p>	<p>Kryssplassering og veiutbygging Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p> <p>Dagens E18 ved næringsparken inngår i planområdet for videre konsekvensutredning.</p> <p>Konsekvenser Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p> <p>Innspill fra skogbrukssjef i Risør/Gjerstad, 10.12.2018 Innspillet tas med i det videre planarbeidet. Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p>

14 Jernbanedirektoratet	Forslagsstillers kommentar
<p><i>27.11.2018</i></p> <p>Presiseringer i planprogrammet Det vil være en styrke for KDP E18 at det vises løsninger som ikke er til hinder for en framtidig banetrase med alternative stasjonsplasseringer. Det vil være en ytterligere styrke om KDP E18 beskriver muligheter for framtidig jernbanetrase i E18-korridoren (vurdere synergier mellom veg og bane).</p>	<p>Presiseringer i planprogrammet Retter opp planprogrammet slik at hensynet til framtidig jernbane og stasjonsutvikling skal inngå i konsekvensutredningen og ivaretas ved utarbeidelsen av planforslaget for ny E18 og utredes i konsekvensanalysen.</p>

15 Statens Vegvesen - Region Sør	Forslagsstillers kommentar
<p><i>14.12.2018</i></p> <p>ROS Statens vegvesen etterlyser ROS-analyse for anleggsperioden.</p>	<p>ROS ROS-analysen omhandler permanent fase, etter gjennomføring av plan. Hendelser i</p>

<p>Planprogrammet Statens vegvesen anmoder om at planprogrammet suppleres med følgende punkter, da forhold langs omkjøringsvegene legger føringer for anleggsgjennomføringen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ulempene for trafikantene på E18 og omliggende vegnett i anleggsperioden - Hvordan trafikksikkerheten ivaretas i anleggsperioden - Miljøforholdene langs omkjøringsvegen i anleggsperioden 	<p>anleggsfasen tas med i ROS-analysen hvis det kan gi virkninger etter anleggsfasen. Se kap. 6.6 Risiko- og sårbarhetsanalyse. Risiko i anleggsfasen vil også omfattes av SHA-plan slik at anleggsfasen blir omtalt særskilt. Dette presiseres i rev. planprogram.</p> <p>Planprogrammet Vurderinger av virkningene på dagens E18 og omkjøringsveiene inngår i konsekvensutredningen. Detaljeringsgraden tilpasses kommunedelplannivået. Teksten i planprogrammet justeres slik at dette kommer tydelig fram.</p>
---	---

16 Mattilsynet i Telemark	Forslagsstillers kommentar
<p>11.12.2018</p> <p>Mattilsynet er spesielt opptatt av tre forhold i forbindelse med vannforsyning. Det er sikring og beskyttelse av drikkevannskilder og deres nedbørsfelt, helsemessig trygg drikkevannsforsyning til befolkningen og tilfredsstillende beredskap for drikkevannsforsyning i krisetilfeller.</p> <p>Nedbørsfeltet til Grøtvann må inkluderes i arbeidet med konsekvensutredningen.</p>	<p>Hensynet til drikkevann vil bli utredet under ikke-prissatte konsekvenser – naturressurser.</p> <p>Grøtvann er registrert i kunnskapsgrunnlaget.</p>

17 Bane NOR	Forslagsstillers kommentar
<p>12.12.2018</p> <p>Ved kryssing av Arendalsbanene må vegen tilpasses banen og krav i teknisk regelverk.</p> <p>Gjør oppmerksom på at endret arealbruk og terrenginngrep kan påvirke jernbaneanlegg og øke faren for flom-, erosjon- og skredskader. Viktig å belyse evt. negative konsekvenser og beskrive nødvendige risikoreduserende tiltak.</p> <p>Alternativer for vei bør ikke få negative konsekvenser for eventuelt ny jernbanestrekning med stasjon ved Tangen.</p>	<p>Utforming av veganlegget inngår i neste planfase, detaljregulering.</p> <p>Vurdering av naturfare inngår i ROS-analysen.</p> <p>Utvikling av kollektivknutepunkt og forholdet til framtidig jernbane inngår i konsekvensutredningen.</p>

18 NVE	Forslagsstillers kommentar
<p>14.12.2018</p> <p>Planprogrammet - Vassdragstiltak og kryssing av vassdrag Anbefaler at det legges til grunn tekniske løsninger som i minst mulig grad forutsetter vassdragstiltak. Planprogrammet bør angi ambisjonsnivået for avklaring av vassdragstiltak i henhold til vannressursloven.</p> <p>Planprogrammet - Faresoner for kvikkleire Planprogrammet bør angi at det skal gjøres farekartlegging for kvikkleireskred, og at nødvendige sikringstiltak skal inngå i grunnlaget for å vurdere korridoralternativene.</p>	<p>Planprogrammet - Vassdragstiltak og kryssing av vassdrag Dette er et sentralt tema som følges opp og vurderes ved utarbeidelse av planforslaget.</p> <p>Planprogrammet - Faresoner for kvikkleire Risiko for kvikkleireskred fanges opp i ROS-analysen.</p>

19 Agder og Telemark bispedømme - Den Norske Kirke	Forslagsstillers kommentar
<p>17.12.2018</p> <p>Påpeker at det er fire kirker med kirkegård som ligger innenfor korridorene, samt en gravplass. Alle de foreslåtte traséer vil passere Sannidal kirke. Vil komme med mer konkrete innspill senere i planprosessen når mer konkrete linjevalg foreligger.</p>	<p>Tas til orientering.</p>

20 Direktoratet for mineralforvaltning	Forslagsstillers kommentar
<p>13.12.2018</p> <p>Planen bør ikke legge hindringer for masseuttak som allerede er i drift. I det videre planarbeidet forventer DMF at det gis en vurdering av hvilke konsekvenser planen kan få for de mineralske forekomstene og masseuttakene planen berører. Det er viktig at muligheten for framtidig utnyttelse i uttakene ikke begrenses og at adkomsten til og fra masseuttakene ivaretas. Videre forventes det at tiltakshaver av steinbruddet blir orientert og involvert i planprosessen. Det må også vurderes om stedegne masser kan benyttes i forbindelse med utbyggingen av vegprosjektet.</p>	<p>Mineralske forekomster inngår som en del av utredningstemaet naturressurser under ikke-prissatte konsekvenser.</p>

21 Østre Agder Brannvesen og Agder Politidistrikt	Forslagsstillers kommentar
12.11.2018 Kryssplassering på Stoa er viktig for utrykning av politi og brann. Det er viktig at dette hensynstas ved ny trase og kryssplassering ved Stoa.	Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.

22 Kystverket sørøst	Forslagsstillers kommentar
13.12.2018 Ingen vesentlige merknader.	Tas til orientering.

23 Statnett	Forslagsstillers kommentar
05.11.2018 Har transmisjonsnettanlegg i området: 420 kV-ledning mellom Arendal og Bamble. Tiltakshaver har kommentert at eventuelle konflikter vil bli avdekket og behov for omlegging vurdert gjennom KU. Statnett avventer derfor tilbakemelding fra tiltakshaver for det tilfellet at det videre utredningsarbeidet avdekker omlegging/nærføring med det eksisterende transmisjonsnettanlegget.	Inngår i tilleggsutredning anleggsgjennomføring, se kap. 6.7.9

24 Fiskeridirektoratet region Sør	Forslagsstillers kommentar
08.11.2018 Viser til innspill til varsel om oppstart av planarbeidet. Har ingen ytterligere merknader til planprogrammet. Ber om å holdes oppdatert i det videre planarbeidet.	Tas til orientering.

25 Avinor	Forslagsstillers kommentar
23.11.2018 Viser til innspill til varsel om oppstart av planarbeidet. Har ingen ytterligere merknader til planprogrammet.	Tas til orientering.

4 UTTALELSER FRA ORGANISASJONER, LAG OG FORENINGER

1 Forum for natur og friluftsliv Agder	Forslagsstillers kommentar
<p>10.12.2018</p> <p>På vegne av 4H Norge – Region Agder, Agder botaniske forening, Aust-Agder Turistforening, DNT Sør, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Norsk zoologisk forening Sørlandsavdelingen, Skogselskapet i Agder.</p> <p>Opplysninger og synspunkt Nye E18 får en vegstandard som fører til barriereeffekt og fragmentering. Ber om at det legges stor vekt på ikke-prissatte konsekvenser, og at man strekker seg langt i å tilpasse seg terreng og legge til rette løsninger som kan virke avbøtende på konsekvensene for naturmangfold og friluftsliv.</p> <p>Det er viktig at den nye E18 bygges med passeringspunkter der turløyper, viltkorridorer og veier som er viktige for lokalsamfunnet krysser ny vei. Viltpassasjer må legges der naturlige vilttrekk er.</p> <p>Det østlige planområdet omfatter dagens E18 mellom Rannekleiv og Vik - mener at nye E18 må legges her langs den eksisterende veitraseen.</p> <p>Hensyn i vestre korridor: Postveien Østerholtveien, badeplass v. Kalvvann, løypenett Røedsknuten, kulturlandskapet Østerholt-Holte, uteområder rundt Abel ungdomsskole, kryssing av Gjerstadvassdraget, turområdene i Sorttjennheia, løypenettet fra Fiane til Klavfjell, løypene fra haugen til haugsetra og løypenettet ved Lindland.</p> <p>Silingsrapport Side 47 og 48 i rapport «E18 Dørdal – Grimstad. Utredninger som grunnlag for siling», viser at svært viktige friluftsområder i Gjerstad og Risør kommuner dessverre ikke er tatt med i grunnlaget for siling av trase m.h.t. «Friluftsliv/by og bygdsliv».</p>	<p>Opplysninger og synspunkt Av hensyn til skogressursene og naturmangfold vil det bli presisert i planprogrammet at konsekvensene av oppsplitting av store sammenhengende naturområder og habitatsfragmentering skal utredes.</p> <p>Turløyper inngår i temaet friluftsliv. Vurdering av vilt inngår i tema naturmangfold. Viktige trekk for vilt identifiseres basert på eksisterende dokumentasjon og intervju/kontakt med ressurspersoner. Feltbefaringer og planlegging av eventuelle faunapassasjer vil bli gjennomført i neste planfase.</p> <p>En korridor langs eksisterende trasé vil bli vurdert i det videre planarbeidet.</p> <p>Opplysningene er registrert og tas med i videre planarbeid.</p> <p>Silingsrapport Kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for konsekvensutredningen og utarbeidelse av planforslag har blitt oppdatert i løpet av sommeren og høsten 2018.</p>

<p>Medvirkning/planprogram Friluftsrådet Sør har utgitt «Turkart Risør» i 2012 og «Turkart Gjerstad» i 2016. Det må legges opp til en 2.gangs høring av kommunedelplan slik at man kan komme med innspill på endringer som gjøres etter 1.gangs høring.</p>	<p>Medvirkning/planprogram Offentlig ettersyn følger reglene i Plan- og bygningsloven og er beskrevet i planprogrammet.</p>
--	--

<p>2 Sameiet Gata Eikeland verk 01.12.2018 Mener at korridor vest må legges til grunn for videre planlegging av ny E18 på strekningen Tangen - Vinterkjær. Denne korridoren forholder seg til KVU, KS1 og regjeringens vedtak om å utvikle E18 i eksisterende korridor. Videre viser utredningene som er gjort i silingsfasen at denne korridoren kommer best ut. Planprogrammet Korridor øst har høye kostnader som gjør nettonytten lav. I tillegg er korridor øst uakseptabel ut fra ikke-prissatte verdier som naturmangfold, kulturarv, kulturlandskap og friluftsliv. Videre er den i strid med de overordnede føringene for prosjektet. Korridor øst bør derfor forkastes nå og ikke utredes videre.</p>	<p>Forslagsstillers kommentar Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Ikke-prissatte verdier er en del av vurderingsgrunnlaget. Planprogrammet Silingsfasen gir ikke grunnlag for å ta ut de korridorene som gir de korteste veilenkene. En konsekvensutredning av alternative traseer vil gi et mer robust beslutningsgrunnlag. Planområdet beholdes uendret.</p>
---	---

<p>3 Risør Rødt 12.17.2018 Peker på mangler og tema som må vektlegges mer. Samt overordna sider av planprogrammet. Rødt mener eksisterende trasévalg for E-18 må foretrekkes. Veikryss må ligge nærmest mulig Risør by. Eksisterende tofelts veg med midtdeler og forbikjøringsfelt (2+1) eller tre felter med midtdeler på hele strekningen Dørdal-Tvedestrand med fartsgrense 90-100km/t må bli vurdert oppimot firefeltsløsningen m.h.t. Økonomi, miljø, trafikkikkerhet og fart, 130km/t. Understreker at strekningen Akland fram til tilkoblingen til den nye vegen fra</p>	<p>Forslagsstillers kommentar Opplysningene er registrert og tas med i videre planarbeid. Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. En korridor langs eksisterende trasé vil bli vurdert i det videre planarbeidet. Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen. Referansesituasjonen, som planlagt tiltak utredes i forhold til, er definert som dagens veisystem med framskrevet trafikk etter at E18-strekningene mellom Tvedestrand og Arendal, samt Rugtvedt – Dørdal er bygget ut. Se kap. 6.2 i planprogrammet.</p>
--	--

<p>Tvedestrand til Arendal ikke utsettes lenger. Vinterkjærkrysset må inngå i denne strekningen.</p> <p>Rødt mener samfunnsøkonomi, lokalsamfunn, miljø og sikkerhet skal telle mer enn fart og tidsbesparelse. Rødt mener veien ikke skal bompengefinansieres, og at finansieringsmåten/-fordelingen må inn i planprogrammet for å kunne vurdere ulike alternativer.</p>	<p>Prioritering for videre regulering og utbygging gjøres av Nye Veier basert på samfunnsøkonomisk lønnsomhet.</p> <p>Utredningene følger metoden i Statens vegvesens håndbok V712. Nevnte tema inngår i konsekvensutredningen. Valg av finansieringsmåte inngår ikke i arbeidet med kommunedelplan.</p>
---	--

4 Brokelandsheia Sentrumsforening	Forslagsstillers kommentar
<p>06.11.2018</p> <p>Med sine 350 arbeidsplasser har Brokelandsheia blitt hjørnesteinen i Gjerstad. Takket være trafikk fra E18 kan disse arbeidsplassene opprettholdes og strykes i fremtiden.</p> <p>Planprogrammet Ber derfor Nye Veier om å utrede arbeidsmarkedet på Brokelandsheia og lage en analyse av hvordan dette bildet vil se ut om den østre korridoren blir valgt. Det må vurderes hvor det er hensiktsmessig å plassere krysset E18/Brokelandsheia.</p>	<p>Planprogrammet Samfunnsmessige virkninger, utover de som med rimelig stor grad av sikkerhet kan kvantifiseres og drøftes som prissatte og ikke-prissatte virkninger, og som er relevante for beslutningsgrunnlaget, skal utredes. Tilleggsutredninger, herunder netto ringvirkninger, lokale og regionale virkninger og følsomhetsanalyse av endret arealbruk er beskrevet i planprogrammets kap. 6.7. Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p>

5 Nersten Velforening	Forslagsstillers kommentar
<p>18.12.2018</p> <p>En bygd som bekymrer seg for store konsekvenser for bygdas samhold, friluftsområdene, natur og dyreliv.</p> <p>Midtre korridor er ugunstig på grunn av ikke-prissatte konsekvenser.</p> <p>Merknad til planprogram: - I kap. 6.4.2 i planprogrammet fremgår det at forbindelseslinjer for myke trafikanter skal kartlegges. Her bør man bruke Barnetråkk i samarbeid med barn og unge og velforeninger/FAU i de områder der korridorene går gjennom bygder. Det er viktig at det ikke bare er fokus på forflytning</p>	<p>Ikke-prissatte verdier som friluftsliv, by- og bygdeliv og naturmangfold vurderes i konsekvensutredningen. Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p> <p>Merknad til planprogram Forbindelseslinjer for myke trafikanter inngår i utredningstemaer friluftsliv, by- og bygdeliv. Barnetråkk som er utført brukes som informasjonsgrunnlag. Behovet for ytterligere organisering av barnetråkk vurderes i reguleringsplanfasen.</p>

<p>mellom skole og hjem, men også forflytning på fritida</p> <p>Det er gjennomført barnetråkk registrering ved Rykene skole 02.11.18.</p> <p>Delområde 25 Gjennestad-Øyestad. «Store sammenhengende jordbruksområder av antatt stor verdi.» (Utredninger, DOK-B005, s 91.) I planprogram, 4.1, Arbeidsmetode s.21 sier dere at det er lagt vekt på å unngå områder med dyrka mark?</p>	<p>Opplysningene tas med i videre planarbeid.</p> <p>Utredning av virkninger på jordbruk inngår i tema naturressurser, se kap. 6.4.5 i planprogrammet. Verdivurderingen av jordbruksareal baserer seg på datagrunnlaget fra NIBIO. I områder det er jordbruksarealer av spesielt høy verdi, vil det bli vurdert konfliktreducerende tiltak i form av redusert hastighet og tunneler.</p>
--	--

6 Aust-Agder og Telemark Bondelag	Forslagsstillers kommentar
<p>12.12.2018</p> <p>Opptatt av at all matjord holdes i hevd, ikke minst av beredskapshensyn. Å anvende dyrka og dyrkbar jord til andre formål, spesielt irreversible tiltak, er i utgangspunktet i strid med klare nasjonale og regionale føringer for vern av matjord.</p> <p>En veg som bygges for 110 km/t vil gi en mer fleksibel linjeføring enn en med 130 km/t.</p> <p>Forventer at det skal utarbeides planer for håndtering av matjord som må fjernes permanent eller <i>midlertidig</i>.</p> <p>Ber om at tunnellmuligheter utredes grundig i planarbeidet fremover.</p> <p>Viser til St.mld. 33. Savner beskrivelse av sterke politiske føringer i planprogrammets kap. 2.3 og ber om at de tas inn i dette kapittelet.</p> <p>Ber om at kriterier for vektning av de forskjellige prissatte og ikke prissatte konsekvensene framstilles tydelig i konsekvensutredningene.</p> <p>Gjentar tidligere innspill om at medvirkning og samarbeid beskrives i</p>	<p>Tas til orientering</p> <p>Utredning av virkninger på jordbruk inngår i tema naturressurser, se kap. 6.4.5 i planprogrammet.</p> <p>Verdivurderingen av jordbruksareal baserer seg på datagrunnlaget fra NIBIO. I områder det er jordbruksarealer av spesielt høy verdi, vil det bli vurdert konfliktreducerende tiltak i form av redusert hastighet og tunneler.</p> <p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p> <p>Føles opp – legger inn omtale Nasjonal jordverstrategi i planprogrammet (Prop. 127 S (2014-2015) Vedlegg 4).</p> <p>Det er et eget kapittel i planprogrammet om sammenstilling av samfunnsøkonomisk analyse. Etter at de enkelte delutredningene er ferdige vil samlet vektig og rangering gjennomføres i en tverrfaglig prosess som vil bli dokumentert i KU-rapporten.</p>

<p>planprogrammet, og at våre ressursgruppers lokalkunnskap anerkjennes. Og at det bør framgå hvordan Nye Veier AS - Asplan Viak / Rambøll skal opprettholde god kontakt med de to ressursgruppene. De kan med fordel involveres kontinuerlig, også uformelt.</p> <p>Ber om at tilsvarende opplegg som ble brukt E18 Grimstad –Krs. I arbeidet med avbøtende tiltak/erstatning for skogarealer.</p>	<p>I tillegg til de planlagte informasjons- og dialogmøtene legges det opp til en direkte møter med lag og foreninger ved behov. Kontakt formidles via plankoordinator for det interkommunale plansamarbeidet.</p> <p>Tas til orientering.</p>
---	--

7 Bakkeveien Skogsbilveiforening og Dørdal Velforening	Forslagsstillers kommentar
<p>14.12.2018</p> <p>Viktig å bevare bosetting og videre utvikling av lokalsamfunnet. Dørdalområdet er sårbart og vei må legges syd for nåværende E18. Skogsbilveinettet vil ivaretas ved å benytte eksisterende E18 som avlastningsvei. Bemerket uforsvarlig adkomst til privat gårdsvei. Vedlagt ønsket trasé.</p>	<p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Opplysninger om lokale forhold tas med i videre planarbeid.</p>

8 Arendal og Grimstad bondelag	Forslagsstillers kommentar
<p>12.12.2018</p> <p>Svært verdifulle landbruksområder som må synliggjøres bedre i planprogrammet.</p> <p>1) Bondelaget ønsker at vestre korridor tas inn igjen i planprogrammet, for å ha en reell sammenlikning i forhold til jordvern.</p> <p>2) Nye Veier skal binde sammen Regioner. Det er viktig å løfte problematikken vekk fra lokaltrafikknivå.</p> <p>3) Ønsker færrest mulig kryss.</p> <p>4) Ønsker tunneler.</p> <p>5) Fartsgrensene må ned til fordel for dyrket mark.</p>	<p>Verdivurderingen av jordbruksareal baserer seg på datagrunnlaget fra NIBIO og utredes under ikke-prissatte konsekvenser - naturressurser.</p> <p>1) Denne korridoren er silt ut fordi den ikke fanger opp trafikken fra byene – resultat vil bli at halvparten av trafikken blir værende på dagens E18.</p> <p>2) Dette er forankret i prosjektets samfunns- og effektmål. Se kap. 2 i planprogrammet.</p> <p>3) Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen – i henhold til vegnormalen skal det være min. 5 km mellom kryssene.</p> <p>4) og 5) I områder det er jordbruksarealer av spesielt høy verdi, vil det bli vurdert konfliktreducerende tiltak i form av redusert hastighet og tunneler.</p>

9 Håbestad Jaktlag/Grunneiere	Forslagsstillers kommentar
<p>14.12.2018</p> <p>Dersom man ønsker å gå over Dømmesmoen og samtidig ikke nytte seg av eksisterende E18 mellom Vik og Stoa må trafikkgrunnet re-kalkuleres og vestre trase vurderes på nytt. Alternativt, dersom man velger å ikke gå via Dømmesmoen men til Sæveli/ Bringsværd er man så nære eksisterende trase at det vil være galskap å ikke utvide denne mellom Vik og Rannekleiv.</p> <p>Det går mange turveier, vilt trekk og andre sosiale og organisatoriske bånd på tvers av det som er merket inn som midtre trase. Store negative konsekvenser for bygda.</p> <p>Planprogrammet Konsekvens for Håbestad / Lia er ikke merket inn (s. 77 E18 utredninger). Lia er EN bygd og det innebærer Håbestad. Gjennom Lia/ Håbestad er ikke hele bygda skravert.</p> <p>I vurdert konsekvens av Landskapsbilde er ikke Håbestad / Lia merket inn. Landskapsbilde i Lia / Håbestad består av jordbruksarealer og småjorder i nær tilknytning til mye brukte turveier. Området rundt Håbestad, fra Kvikshaug/ Lunde til Bjørnetrø / Nilsesvold bør minimum markeres som middels.</p>	<p>Silingsrapporten beskriver og begrunner de korridorer som ble silt bort. Nyttekostnadsberegninger ble utført for vurderte alternativer i silingsprosessen. Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p> <p>Opplysningene tas med i videre planarbeid.</p> <p>Planprogrammet Verdigrunnet er justert. For tema Friluftsliv, by- og bygdeliv inngår Håbestad/Lia i område 8 – Temse, Bringsværd med stor verdi. For tema Landskapsbilde inngår Håbestad/Lia i områdene Temse med stor verdi og Skogsområder i Grimstad med middels verdi.</p> <p>Verdigrunnet er justert. For tema Landskapsbilde inngår Håbestad/Lia i områdene Temse med stor verdi og Skogsområder i Grimstad med middels verdi.</p>

10 Østre Agder sparebank	Forslagsstillers kommentar
<p>13.12.2018</p> <p>Ønsker forutsigbarhet ift. Brokelandsheia og næringsetablering.</p> <p>Fremtidig stasjonsby på Brokelandsheia.</p> <p>Hoved kryss til Gjerstad på Brokelandsheia.</p> <p>Krav om utredning av negative samfunnsmessige konsekvenser for kommunene i regionen ved eventuelt valg av østre korridor.</p>	<p>Retter opp planprogrammet slik at hensynet til framtidig jernbane og stasjonsutvikling skal inngå i konsekvensutredningen og ivaretas ved utarbeidelsen av planforslaget for ny E18 og utredning i konsekvensanalysen. Lokalisering av kryss vil bli utredet og innarbeidet i planforslaget.</p> <p>Tilleggsutredninger, herunder netto ringvirkninger, lokale og regionale virkninger og følsomhetsanalyse av endret arealbruk er beskrevet i planprogrammets kap. 6.7.</p>

11 Naturvernforbundet i Arendal	Forslagsstillers kommentar
<p>14.12.2018</p> <p>Valg av 2+1 veg bør vurderes på nytt. Det bør være et mål om at E18 bedrer lokal trafikkavvikling. Effektmål 6 blir ikke gjeldende for tungtransport/buss p.g.a. fartsrestriksjoner. Dimensjonerende hastighet bør være 100/110 km/t.</p> <p>Alternativer hvis veien ikke blir samf.øk. lønnsom bør beskrives i planprogrammet. Planforutsetningen må være en sammenkobling av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen og legge opp traseen etter dette. Tap av stille områder bør utredes.</p> <p>Forbedret E18 mellom Dørdalen og Øygardsdalen slik prosjektet legger opp til, bidrar ikke til å nå målet i klimaloven §3.</p>	<p>Referansesituasjonen, som planlagt tiltak utredes i forhold til, er definert som dagens veisystem med framskrevet trafikk etter at E18-strekningene mellom Tvedestrand og Arendal, samt Rugtvedt – Dørdal er bygget ut. Se kap. 6.2 i planprogrammet. Forholdet til framtidig jernbane inngår i konsekvensutredningen - se også kommentar til uttalelsen fra Jernbanedirektoratet.</p> <p>De ikke-prissatte virkningene av støy kommer frem i vurderingene av friluftsliv/By- og bygdeliv.</p> <p>En kommunedelplan fastsetter arealbruk. Konsekvensutredningen skal redegjøre for klimagassutslipp ved bygging og drift av veianlegget - klimagassutslipp knyttet til veitrafikken dekkes derfor ikke opp her. Klimaforliket og Nasjonal transportplan har en målsetting om at trafikkveksten i storbyområdene skal tas med gange-syssel og kollektivtransport – «nullvekstmålet». Under utredningen av prissatte konsekvenser vil endringer i trafikkmengder som følger av ny E18 belyses for hele veinettet som får en vesentlig endring. Trafikkvurderingen vil også redegjøre for ulike plasseringer av kryssene og hvordan disse påvirker trafikksituasjonen. I temarapport for prissatte konsekvenser vil det bli vurdert hvordan de ulike veiltakene vil påvirke klimagassutslippet fra veitrafikken, samt effekten av at trafikantene får endret reisetid og -avstand på reiseruter.</p>

12 Matilda natur- og teaterbarnehage	Forslagsstillers kommentar
<p>12.17.2018</p> <p>Ønsker vern av friluftsområde og området rundt barnehagen som har et rikt arts mangfold. Se underskriftskampanje.</p>	<p>Opplysningene er registrert og tas med i videre planarbeid.</p>

13 Stedalen Veilag – Sannidal	Forslagsstillers kommentar
<p>13.11.2018</p> <p>Opplyser om tømmertransport, gytebekk for ørret. Støy.</p>	<p>Opplysningene tas med i videre planarbeid. Støy utredes under prissatte konsekvenser, se kap. 6.3 i planprogrammet.</p>

14 Lia Veiforening SA	Forslagsstillers kommentar
<p>29.11.2018</p> <p>Ny E18 på østsiden av eksisterende vei vil gi store miljømessige problemer. Det er driftsveier og en lysløype i området. Fevik ungdomsskole skole og barnehager er brukere. Salamander på vestsiden av veien (fredet). Verneverdige kulturminner. Vedtatt utbygging av 1200 boliger mellom Engene og Fevik, barna skal gå på Fevik skole.</p> <p>Stor fordel for støy og miljø, at veien legges på innsiden (vest) for Temse.</p>	<p>Opplysningene tas med i videre planarbeid.</p> <p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen - dette gjelder også østre korridor.</p>

15 Norsk ornitologisk forening avdeling Aust-Agder	Forslagsstillers kommentar
<p>12.12.2018</p> <p>Oppfordrer sterkt til å unngå tiltak og bygging som påvirker tilstøtende jorder til dagens E18. Jordene er viktig hekkelokalitet for den truede vipebestanden.</p> <p>Bemerk et omfattende register av artsobservasjoner i området. Ønsker tunnel.</p>	<p>Opplysningene tas med i videre planarbeid. Inngår i vurdering av naturmangfold, se kap. 6.4.3 i planprogrammet.</p> <p>Hvor konflikt ikke kan unngås skal skadereuserende tiltak for å begrense skadevirkningene for miljøet utredes i samsvar med håndbok V712. Endelig utforming av veianlegget inngår i detaljregulering.</p>

16 Fjære jaktlag	Forslagsstillers kommentar
<p>18.12.2018</p> <p>Etterspør veletablerte sammenhengende gjerder langs vei. Opplyser om viktig vilttrekk, rådyr og elg.</p> <p>Svært viktig at en ny E-18 får gjerde av god kvalitet (oppsetting, stolper og stålkvaliteten). Påpeker at gjerdet må være tett nede mot bakken for å hindre småvilt eller hunder under jakt. Viktig med sammenhengende gjerde, som ikke stopper</p>	<p>Endelig utforming av veianlegget og detaljering av løsninger inngår i senere faser (regulerings- og prosjekteringsfasen).</p> <p>Opplysninger i innspillet vil tas med i videre planarbeid.</p>

ved høye skjæringer eller fjell. I området Vik -Dømmesmoen er det i dag elgjakt med årlige fellinger av elg og rådyr.	
---	--

17 Fjære Vel	Forslagsstillers kommentar
22.11.2018 Har en badeplass (Fjære og Vik bygda), påkostet opprustning i 2017. Gjør oppmerksom på trafikkbelastningen på Fjæreveien, fv. 33. Har vedlagt trafikktegninger.	Opplysningene tas med i videre planarbeid.

18 Rykene skole FAU	Forslagsstillers kommentar
22.11.2018 Kommer E18 på nordsiden av elven vil den dele en skolekrets i to, og forlenge skoleveien til mange barn. Vil unngå at skolekretsen splittes.	Opplysningene tas med i videre planarbeid. Hensynet til barn og unge utredes under temaet Friluftsliv, by- og bygdsliv.

19 Styringskomiteen for vannområdet Kragerøvassdraget	Forslagsstillers kommentar
28.11.2018 Leder for styringskomiteen for vannområdet Kragerøvassdraget. Opplyser om at i øvre del av planområdet har vannområdene innenfor korridorene har god vannkvalitet.	Opplysningene tas med i videre planarbeid.

20 Vennevann viltstellområde	Forslagsstillers kommentar
29.11.2018 Tvedestrand: Ønsker viltovergang for Vest - Øst passasje ved Rømyr/Berghagane/Fosstveit. Ønsker tunnel som første prioritet.	Utredning av vilttrekk inngår i temaet naturmangfold i konsekvensutredningen. Behovet for innarbeiding av viktige faunapassasjer for hjortevilt vil bli fulgt opp i arbeidet med planutforming

21 Normassasje As	Forslagsstillers kommentar
10.12.2018 Tvedestrand: Birgittatun – kulturminne og terapeutisk senter. Valg av veitrasé vil få stor betydning for næringsvirksomheten Birgittatun. Underskriftskampanje.	Hensynet til både nyere tids kulturminner og automatisk fredete kulturminner inngår i konsekvensutredningen under ikke-prissatte tema – kulturarv. Opplysningene og tas med i videre planarbeid.

22 Solvang Gård	Forslagsstillers kommentar
6.12.2018 Har planer om utbygging og sprenging ut ca. 4 mål og sette opp to driftsbygninger.	Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av

	konsekvensutredningen. Opplysningene tas med i videre planarbeid.
--	---

23 Gjerstad Historielag	Forslagsstillers kommentar
8.12.2018 Trekker frem Egelands verk og mener at dette område må skjermes både for inngrep og støy, dersom den østre korridoren Gjerstad-Risør blir valgt. Det er også gruver i området.	Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Kulturminner og støy utredes som en del av ikke-prissatte konsekvenser. Opplysningene tas med i videre planarbeid.

24 Arendal viltlag	Forslagsstillers kommentar
4.12.2018 6 jaktlag i Arendal kommune som kan bli berørt av ny E18. Spesielt rådyr, men elg og hjort er igjen økende etter god forvaltning de siste år. Stor bekymring for at ny E18 skal splitte opp og dele flere naturområder og ødelegge jakt og friluftinteressene. Viktig å sikre viltgjerder og vilt over-/underganger. Svært mye vilt-påkjørsler i dette området. Konsekvens av mangel på sikring av vei i en voksende hjorteviltbestand.	Utredning av vilttrekk inngår i temaet naturmangfold i konsekvensutredningen. Behovet for innarbeiding av viktige faunapassasjer for hjortevilt vil bli fulgt opp i arbeidet med planutformingen.

25 Naturvernforbundet i Telemark og Grenland	Forslagsstillers kommentar
11.12.2018 Stiller seg kritisk. Ny E18 og ny Sørvestbane på strekningen Porsgrunn-Kristiansand bør ses i sammenheng. Nasjonale og internasjonale mål om reduksjon av biltrafikk overses. Planleggingen er i strid med internasjonale klimakrav, jamfør den siste rapporten fra FNs klimapanel. Store konsekvenser for naturmangfoldet, for friluftsområder og matjord. Trafikkmengden på deler av strekningen er for lav for fire felt. I tillegg vil jernbanen gå parallelt. Planleggingen kan i sin ytterste konsekvens føre til at vi ikke får noen ny, effektiv, moderne og miljøvennlig jernbane.	En kommunedelplan fastsetter arealbruk. Konsekvensutredningen skal redegjøre for klimagassutslipp ved bygging og drift av veianlegget - klimagassutslipp knyttet til veitrafikken dekkes derfor ikke opp her. Klimaforliket og Nasjonal transportplan har en målsetting om at trafikkveksten i storbyområdene skal tas med gange-syssel og kollektivtransport – «nullvekstmålet». Under utredningen av prissatte konsekvenser vil endringer i trafikkmengder som følger av ny E18 belyses for hele veinettet som får en vesentlig endring. Trafikkvurderingen vil også redegjøre for ulike plasseringer av kryssene og hvordan disse påvirker trafikksituasjonen. I temarapport for prissatte konsekvenser vil det bli vurdert hvordan de ulike veiltiltakene vil påvirke

	<p>klimagassutslippet fra veitrafikken, samt effekten av at trafikantene får endret reisetid og -avstand på reiseruter.</p> <p>Spørsmålet om prioritering av jernbane eller vei behandles i nasjonal transportplan som vedtas av Stortinget. Dette er ikke beslutningsrelevant i en kommunedelplan.</p>
--	---

26 Holte Vilt og fiskelag	Forslagsstillers kommentar
<p>13.12.2018</p> <p>Bemerkninger innenfor friluftsliv, kulturminner, vannressurser/fiske, skogskjøtsel i tiurleikområde, fugleliv, trekkrute for elg og hjort, kryssing av Gjerstadvassdraget (fredet), holtegrenda. Ønsker vestre korridor og videreføre dagens i så stor grad som mulig.</p> <p>Holte Vilt & Fiskelag driver viltforvaltning i et område på 22 000 dekar og fiskeforvaltning i Svart og 18 mindre vann. Strekker seg fra Kielsfjorden i øst til Nordfjorden i sør, Gjerstadvassdraget i vest og dagens E-18 i nord. Området er frem til nå skånet for store inngrep. For fastboende og feriegjester i Kragerø, Risør og Gjerstad er denne utmarka av stor betydning.</p> <p>Friluftsliv: Mye friluftaktivitet. Boken I grenseland beskriver tidligere aktiviteter i skogen, kulturminner, ferdselsårer, gruveaktivitet og skogbruk. Tømmerfløtingsdammen ved Tjovlitjenna er helt intakt.</p> <p>Vannene våre i østre korridor har vært overvåket og kalket siden tidlig på 70-t. Østre korridor ligger i nedslagsfeltet til Svart. Hele nedslagsfeltet er uten forurensing fra jordbruk og industri.</p> <p>Ørretvann, abbor og røye. Gytebekk til Svart, Ålkarbekken. Denne bekken og flere av vannene vil få avrenning fra flere kilometer av E-18 strekningen.</p> <p>I området nordvest for Mjåvann er det tiurleik. Forvaltningsplan for å ta vare på tiuren, strenge krav til skjøtsel. En betydelig</p>	<p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p> <p>Opplysninger om lokale forhold vil tas med i videre planarbeid og blir en del av verdigrunnlaget.</p> <p>Både av hensyn til skogressursene og naturmangfold vil det bli presisert i planprogrammet at konsekvensene for oppsplitting av store sammenhengende naturområder og habitatsfragmentering skal utredes. Dette vil inngå i tilleggsutredning Økosystemtjenester.</p>

<p>del av tiurens dagområde ligger i Østre korridor og vil gå tapt.</p> <p>Rikt fugleliv og hekkeområder.</p> <p>En vei til med viltgjerder vil gjøre viltkryssing enda vanskeligere. Lavtliggende snøfattige vinterbeiter for hjortevilt blir ikke tilgjengelige.</p> <p>I Vestre korridor bør kryssingen av vassdraget bli mer skånsom en hva som kan bli tilfelle i Østre korridor. Ikke krysse vassdraget like ved det freda området «Eikelands Verk» Over 200 dekar av Gjerstad beste dyrka mark i Holtegrenda. Gamle Vestlandske Hovedvei. Godt ivaretatt kulturlandskap.</p> <p>Det opplyses om en rekke viktige lokaliteter.</p>	<p>Utredning av vilttrekk inngår i temaet naturmangfold i konsekvensutredningen. Behovet for innarbeiding av viktige faunapassasjer for hjortevilt vil bli fulgt opp i arbeidet med planutformingen.</p>
--	--

27 Kragerø senterparti	Forslagsstillers kommentar
<p>11.12.2018</p> <p>Ønsker kryssløsning som gir god forbindelse til Kragerø Industripark på Fikkjebakke, samtidig som det tas hensyn til Tangen området (senter og utviklingsområde). Viktig å forholde seg til indre korridor som ligger i utmark og berører minst mulig boliger og gårdsbruk. Ønsker ikke ytre korridor. Ønsker en forutsigbar planlegging. Viser til at Sannidal Grunneierlag, skogeierlag med flere har skissert en kryssløsning som er god.</p>	<p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p>

28 Kragerø Naturstein AS	Forslagsstillers kommentar
<p>7.12.2018</p> <p>Spikjerrheia. Naturstein-næring som er avhengig av uttak i disse arealene.</p>	<p>Opplysningene tas med i utredning om naturressurser.</p>

29 Tvedestrand industriforening co/Ertec AS	Forslagsstillers kommentar
<p>22.11.2018</p> <p>Ønsker effektiv sammenkobling av E18 med ny tilførselsvei til Risør og E18. Gang- og sykkelsti østover fra Amtmannsvingen til gang og sykkelveinettverk til Risør og østover.</p>	<p>Tilstøtende lokalveinett og kryssplassering skal utredes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p>

30 IMS group AS	Forslagsstillers kommentar
20.11.2018 Risør industriområde vest er avhengig av god forbindelse til E18.	Opplysningene tas med i videre planarbeid. Innsnevring og endelig fastsetting av Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.

31 Rygene S&T	Forslagsstillers kommentar
26.11.2018 Opplyser om tungtrafikk ca. 42 trailere per dag. Viktig med god adkomst til E18.	Opplysningene tas med i videre planarbeid. Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.

32 Ugland gård	Forslagsstillers kommentar
6.12.2018 Trenger areal for å tilfredsstille krav til areal for husdyr. Planer om utvidelse til 15 mill kr. 2 ansatte på gården.	Opplysningene tas med i videre planarbeid. Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.

33 Amfi Kragerø v/Volum Eiendom AS	Forslagsstillers kommentar
11.12.2018 Ønsker kryssløsning som gir god forbindelse til Kragerø Industripark på Fikkjebakke, samtidig som det tas hensyn til Tangen området (senter og utviklingsområde) med bussterminal, handelssenter, adkomstveien til Levangsheia halvøy. Viktig med nærhet til hovedavkjøring til Kragerø. Slutter seg til den kryssløsningen som er skissert av Sannidal Grunneierlag, skogeierlag med flere.	Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen. Retter opp planprogrammet slik at hensynet til framtidig jernbane og stasjonsutvikling skal inngå i konsekvensutredningen og ivaretas ved utarbeidelsen av planforslaget for ny E18. Opplysningene tas med i videre planarbeid

34 Sannidal Utleiebygg AS	Forslagsstillers kommentar
12.11.2018 Det er viktig for vår virksomhet som består av forretningsbygg, (Rema 1000) og leilighets bygg å ha en riktig og god kryssløsning for fremtidig utvikling i området. Forutsigbarhet er et nøkkelord. Viser til at Sannidal Grunneierlag, skogeierlag med flere har skissert en	Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen. Opplysningene tas med i videre planarbeid.

kryssløsning de slutter seg til med noen justeringer for adkomst til nåværende kollektivterminal.	
---	--

35 Øren vannverk	Forslagsstillers kommentar
14.11.2018 Privat brønn/vannverk med forsyning til 9 eneboliger. Vannkilden vil bli påvirket/ødelagt dersom ny vei kommer i brønnens nedslagsfelt.	Opplysningene tas med i videre planarbeid.

36 Songe Vel	Forslagsstillers kommentar
3.12.2018 Viktig at beboere på Songe kan dra nytte av krysset / avkjøringen til Risør og at dagens E18 og andre veier opprettholdes med god kvalitet. Dagens lokalveier og E18 må kunne brukes som attraktive sykkelveier. Postveien ved Svarthøl og Akland må bevares.	Tilstøtende lokalveier og kryssplassering skal utredes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen. Opplysningene tas med i videre planarbeid.

37 Øvre Sandstø og Postveien velforening	Forslagsstillers kommentar
8.12.2018 Postveien, Øvre Sandstø og Rannekleiv, har hatt støy fra E18 i flere 10-år. håper at denne støyen forsvinner. Kurvaturen gjør at den ikke tilfredsstillende 110/130 km/t. 3 trafikkulykker siste året i nærheten av broen Postveien/Øvre Sandstø og Rannekleiv. Ny E18 trasse bør legges utenfor disse boligområdene, og oppnå en mest mulig rett veistrekning. Postveien blir forøvrig benyttet som skolevei.	Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Støy utredes under prissatte konsekvenser. Opplysninger om lokale forhold vil tas med i videre planarbeid.

38 Øystad IF Allianse	Forslagsstillers kommentar
4.12.2018 Informasjon om Øystad IF aktivitet og turområder, orientering osv. i området. Ønsker en trase langs eksisterende E18. Legger vekt på at lysløypa i nærheten har stor aktivitet. Øystadmarka er også mye brukt av befolkningen i Arendal vest.	Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. En korridor langs eksisterende trasé vil bli vurdert. Opplysninger om lokale forhold vil tas med i videre planarbeid.

39 Sannidal og Skåtøy Bondelag	Forslagsstillers kommentar
<p>12.11.2018</p> <p>Lokale opplysninger om beiteområde, gammelt kulturlandskap, i bruk. Stort område, dekker Londalen og Lønnerød.</p> <p>Svært negativ til å bygge ned dyrkamarka i området. Mange bønder har satset mye tid og penger. All jorda i Kragerø kommune er i bruk. Beites på store områder langs eksisterende E18. Svært negative til østre korridor, tar mye jord, Sannidals største sammenhengende dyrka arealer. Golfbane er på vei tilbake til aktiv matproduksjon. Lite dyrkningsreserver i Kragerø.</p>	<p>Lokale opplysninger tas med i videre planarbeid.</p> <p>Utredning av virkninger på jordbruk inngår i tema naturressurser, se kap. 6.4.5 i planprogrammet. I områder det er jordbruksarealer av spesielt høy verdi, vil det bli vurdert konfliktreducerende tiltak i form av redusert hastighet og tunneler.</p> <p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p>

40 Lindheim og Lønne Jaktlag	Forslagsstillers kommentar
<p>13.12.2018</p> <p>Området blir beskrevet som ett av de beste elgområdene i Kragerø Kommune. Rådyr og hjort er også rikt representert i området</p>	<p>Opplysningene tas med videre i utredningen av naturmangfold - vilt.</p>

41 Norsk Bergverksmuseum	Forslagsstillers kommentar
<p>12.12.2018</p> <p>Lerestvedt Jerngruver berøres av midtre og muligens østre korridor. Flere andre jerngruver berøres av ulike alternativer. Planprogrammet berører tre sett av lokaliteter med kulturminner fra bergverksdrift som Norsk Bergverksmuseum mener må vernes mot inngrep. Eikeland verk og Lerestvedt gruver må bevares. På strekningen Arendal–Grimstad ligger to forhistoriske klebersteinsbrudd i vestre korridor. Positivt at dette alternativet ser ut til å utgå i videre planarbeid.</p>	<p>Opplysningene tas med i videre planarbeid.</p> <p>Hensynet til både nyere tids kulturminner og automatisk fredete kulturminner inngår i konsekvensutredningen under ikke-prissatte tema – kulturarv.</p> <p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p>

42 Folkemøte Sannidal ungdomsskole	Forslagsstillers kommentar
<p>28.11.2018</p> <p>Referat fra møte om kryssløsninger. (Berørte, interesserte, nærings-, industri- og primærnæringsforeninger.)</p> <p>Beskriver dagens veiløsninger og kryss-situasjon på Gjerdemyra og Tangen, samt forslag til veiløsning. Anbefaler et kryss i Kragerø. Påpeker følgende forhold: Nord-sør forbindelse i omr. Gjerdemyra-Tangen ivaretatt av dagens E18. Fikkjebakke ikke</p>	<p>Opplysningene tas med i videre planarbeid.</p> <p>Tilstøtende lokalveinett og kryssplassering skal utredes og vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p>

<p>betjent godt nok nå – dagens vei er en hindring for utvikling. Fikkjebakke bør ha eget veikryss. Tømmertrafikk fungerer tilfredsstillende på rv. 38 og dagens E18. Tangen uegnet for tungtrafikk; trangt, 2 større skoler og bebyggelse. Amfi må være lett å nå. Fikkjebakke med god veiforbindelse er avgjørende for framtidig økonomisk utvikling i Kragerø.</p>	<p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p>
---	---

43 Tvedestrand Viltlag	Forslagsstillers kommentar
<p>12.12.2018</p> <p>Bemerket barrierevirkning (ift. Vilt) av E18 Grenland-Kristiansand som vi ikke vet virkningene av.</p> <p>Understreker Tvedestrand kommune vedtak som gjengis i vedlagt dokument.</p>	<p>Utredning av vilttrekk inngår i temaet naturmangfold i konsekvensutredningen. Behovet for innarbeiding av viktige faunapassasjer for hjortevilt vil bli fulgt opp i arbeidet med planutformingen. Se kommentar til Tvedestrand kommunes vedtak i kapittel om innspill fra myndigheter.</p>

44 Frivoll Vel, Dømmesmoens venner, Villa Matilde teaterbarnehage og Hageland Syvertsens gartneri	Forslagsstillers kommentar
<p>10.12.2018</p> <p>Kommentarer rundt LNF-, kultur- og boligområder på Dømmesmoen/Frivoll. Vektlegger verdifull landbruksjord. Advarer om stor barrierevirkning av en 4-felts motorveg. Kommenterer støypromblematikk ift. nærliggende områder.</p> <p>Kommenterer at reisetid ikke bør være avgjørende for trasé på dette strekket. KVVU-kommentarer. Generelt mot å velge trasé over Dømmesmoen/Frivoll</p>	<p>Verdivurderingen av jordbruksareal baserer seg på datagrunnlaget fra NIBIO. Støy utredes under prissatte konsekvenser. Barrierevirkning inngår i tema friluftsliv, by- og bygdeliv, se kap. 6.4.2 i planprogrammet.</p> <p>I metodikken som benyttes for konsekvensutredningen inngår både trafikkforhold (reisetid), anleggskostnader og virkninger på miljø.</p>

45 Rørholt vel	Forslagsstillers kommentar
<p>12.12.2018</p> <p>Bevare bosetning på Dørdal og mulighetene dagens E 18 gir for utvikling av lokalsamfunnet. Området sårbart for avfolkning. Ny vei må legges syd for Bakkevann og dagens E18 for å berøre færrest mulig hus og hytteeiendommer, unngå fornminner, bla postvegen fra 1689 fra Bakke Gård til Frasjø, jakt og friluftsområder, samt husmannsplasser på Masterød og Bakke. Overveldende støtte til en korridor for ny E18 som ligger sør for</p>	<p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p> <p>Hensynet til friluftsliv, by- og bygdeliv og kulturarv inngår i konsekvensutredningen under ikke- prissatte tema.</p> <p>Opplysningene tas til vurdering i videre planarbeid.</p>

<p>eksisterende vei i møte 28/5 2018. Eksisterende E18 som framtidig avlastningsvei binder sammen lokalsamfunnene Rønholt/Dørdal med Farsjø/Sannidal og ivaretar skogsveinett med adkomst ved Auråa. Privat gårdsvei, Bakkeveien, med 13 husstander, mangler forsvarlig adkomst for spesialkjøretøy, renovasjon og beredskap. Trase sør for dagens E18 kan bidra til å løse dette. Sydlig trase muliggjør ny kobling mellom Rørholtveien og dagens E18 og eliminerer problemer ved dagens Rørholtbru. Gamle Sørlandske hovedvei fra Helle føres inn på dagens E- 18 via Bakkeveien. 1400 m av Gamle Sørlandske fra Bakkeveien til Dørdal kan da nedlegges. Da vil det ikke være behov for bru som tilkomst til Rv 211. Trase sør for eksisterende E18 er den korteste mellom Dørdal og Kragerø. Kartskisser som viser forslag til løsninger.</p>	
--	--

46 Kirkevergen i Kragerø/Sannidal menighetsråd/ Mo bedehus	Forslagsstillers kommentar
<p>13.12.2018 Kirkevergen i Kragerø/Sannidal menighetsråd/Mo bedehus. Store deler av Sannidal kirkegård ligger innenfor 55-db støysone i dag. Ny firefeltsvei med økt hastighet vil forverre situasjonen, også for trase i østre korridor. Trase i østre korridor vil forringe miljøet. Vedlegg viser støysoner.</p>	<p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Støy utredes under prissatte konsekvenser. Hensynet til både nyere tids kulturminner og automatisk fredete kulturminner inngår i konsekvensutredningen under ikke-prissatte tema – kulturarv.</p> <p>Opplysningene tas med i videre planarbeid.</p>

47 Velforening Moen	Forslagsstillers kommentar
<p>12.12.2018 Silingsrapport fra Statens Vegvesen har de konkretisert de tre korridorene. Moen Vel støtter forslaget om alt 1 Utbedring av dagens fv. 416, rød korridor med utbedring av gang- og sykkelvei der traseen vil følge dagens vei. Viktigste med en trygg og trafiksikker vei Ausland-Sauvika. Slik traseen er tegnet inn ser det ut til at veien vil komme til å krysse Auslandstjern (Tjenna) med viktige undervannskilder. Sprengning vil gjøre stor skade. Mye brukt</p>	<p>Tilstøtende lokalveinett og kryssplassering skal utredes og vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p>

rekreasjonsområde og turområde. Moen vel mener det er viktig at krysset til E18 blir på Vinterkjær.	
---	--

48 Sørlandets Geologiforening	Forslagsstillers kommentar
13.12.2018 Lerestvedt gruver er et kulturminne fra 1984 da gruvene ble nedlagt og bør vernes	Opplysningene tas med i videre planarbeid. Hensynet til både nyere tids kulturminner og automatisk fredete kulturminner inngår i konsekvensutredningen under ikke-prissatte tema – kulturarv.

49 Sannidal speidergruppe	Forslagsstillers kommentar
13.12.2018 Leirplass for Sannidal speidergruppe.	Opplysningene tas med i videre planarbeid.

50 Lønne golfpark	Forslagsstillers kommentar
13.12.2018 Presiserer at areal merket Golfbane/idrettsanlegg kun er midlertidig omdisponert landbruksareal, og at arealet vil bli tilbakeført innen kort tid. På Lønne kjøres det vinterstid ca. 6-8 km skiløyper som benyttes flittig.	Opplysningene tas med i videre planarbeid.

51 Marina service	Forslagsstillers kommentar
13.12.2018 Synspunkt på valg av kryss/av- og påkjøring Sannidal.	Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen. Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.

52 Arendal skogeierlag	Forslagsstillers kommentar
12.13.2018 Vektlegger best mulig driftsvilkår og et godt bomiljø på skog og landbrukseiendommene i Arendal.	De lokale opplysningene blir en del av verdigrunnlaget og tas med i videre planarbeid.

53 Øystad speidergruppe	Forslagsstillers kommentar
13.12.2018 Øyestad speidergruppe er den største i kretsen og har 130 medlemmer fra 7 år og	

<p>oppover. Aktive på både Nedenes og Nersten/Rykene. Bruker naturområdene aktivt. Ny vei i midtre korridor vil ha absolutt ødelegge vårt viktige arbeid med barn og unge. Speiderne som vil rammes har skrevet tekst og bilder for å fortelle om sin redsel for ødeleggelser som kan unngås ved klokt veivalg.</p>	<p>De lokale opplysningene blir en del av verdigrunnlaget og tas med i videre planarbeid.</p>
---	---

54 Havrefjell turlag	Forslagsstillers kommentar
<p>14.12.2018</p> <p>Gjelder heile austre og heile vestre korridor gjennom Risør og Gjerstad. Vi vil sterkt fraråde å bygge ny E-18 i austre korridor, som har viktige friluftsområder, lokalsamfunn og sårbart fjordlandskap. Jakt og skogbruk. Vasstøvannet er et viktig friluftsområde, også løypenettet Gruveheia/eikelandsmarka og området rundt Svart må tas hensyn til. Sønedeled-Akland har også viktige fjordlandskap og variert natur med populære løyper.</p> <p>Vestre korridor vil gi mindre negative konsekvenser. Det listes opp viktige friluftsområder langs vestre korridor.</p> <p>Viser til «Turkart Risør» og «Turkart Gjerstad». Friluftsrådet Sør har digitale registreringer.</p>	<p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Ikke-prissatte konsekvenser er en del av vurderingen.</p> <p>Opplysninger om turkart og digitale registreringer vurderes som en del av kunnskapsgrunnlaget.</p>

55 Lorentz Kielland Arkitekter	Forslagsstillers kommentar
<p>12.14.2018</p> <p>Planprogrammet bør utrede og drøfte viktighet og betydning av uhindret fysisk og visuell forbindelse mellom by og innland samt bevaring av viktige kulturminner og kulturlandskap av nasjonal betydning. Det er viktig å utrede og vurdere den landskapsmessige sammenhengen for langsiktig etablering av næring og bolig i Grimstad. Det er primært forskjellen mellom plassering av trasé over/under bakken som bør utredes omfattende.</p>	<p>Landskapsbilde inngår som et utredningstema under ikke-prissatte konsekvenser. Se kap. 6.4.1 i planprogrammet.</p> <p>Barrierevirkning inngår i tema friluftsliv, by- og bygdsliv, se kap. 6.4.2 i planprogrammet.</p> <p>Hensynet til kulturlandskap, nyere tids kulturminner og automatisk fredete kulturminner inngår i konsekvensutredningen under ikke-prissatte tema – kulturarv.</p>

	Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Ikke-prissatte konsekvenser er en del av vurderingen. Vurdering av tunneler kan inngå i vurdering av skadereduserende tiltak. Endelig utforming av veianlegget inngår i detaljregulering.
--	--

56 Kragerø næringsforening	Forslagsstillers kommentar
<p>12.14.2018</p> <p>Kragerø Næringsforenings (KNF) høringssvar. KNF vil støtte opp under Kragerø kommunes høringssvar og understreke følgende lokale utredningstema som særskilt viktige for næringslivet i kommunen.</p> <p>Kryss på Gjerdemyra og Tangen/Fikkjebakke. Utviklingsmuligheter for Fikkjebakke. Ivareta fremtidig jernbane og kollektivknutepunkt på Tangen. Grøtvann som drikkevannskilde. Hensiktsmessig å utrede alternativ fra Sannidal grunneierlag. Forslag til nytt kryss vedlagt.</p>	<p>Det vises til kommentar til Kragerø kommunes innspill til planprogrammet.</p> <p>Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p>

57 Skjerka fellesfløtning	Forslagsstillers kommentar
<p>14.12.2018</p> <p>Skjerka Fellesfløtning er en grunneierforening med full oppslutning. Alle grunneiere har egne og felles interesser i korridoren der den krysser vårt område.</p> <p>Vi står derfor samla bak tiltak for å skjerme for støy, plassering i landskapet, ivaretaking av kulturminner, påvirkning av vannforurensning, osv.</p> <p>I 28 år har det blitt brukt betydelig midler til kalking og restaurering av kulturminner, tilrettelegging for fiske osv. Dette har gitt området stor verdi og taler for at området bevares.</p>	<p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Nevnte prissatte og ikke-prissatte konsekvenser tas med i vurderingen.</p> <p>De lokale opplysningene tas med i videre planarbeid og vurderes som del av verdigrunnlaget.</p>

58 Storelva elveeierlag	Forslagsstillers kommentar
<p>14.12.2018</p> <p>Nye E18 vil krysse Storelva (Vegårvassdraget) like ved Fosstveit. I</p>	<p>De lokale opplysningene tas med i videre planarbeid og vurderes som del av verdigrunnlaget.</p>

<p>Storelva har den opprinnelige laksestammen overlevd, og har vært "genbank" for reetablering av øvrige elver. Også sjøørret og elveperlemuslinger. Sikre fremkommeligheten for fisk og fiskere. Viktig at elva ikke blir slammet til under bygging, og at en slipper tilsig av salt og veistøv i driftsfasen.</p>	
---	--

59 Folkeaksjonen for E18 i tunnel – Grimstad	Forslagsstillers kommentar
<p>14.12.2018</p> <p>Ønsker å bevare nåværende landskap, natur- og bomiljø ved å etablere tunnel mellom Vik-Øygårdsdalen. Tunnel vil dempe helseskadelig støy, spare dyrket mark som knapp og ikke-fornybar ressurs. Fremtidige generasjoner må leve med de ikke prissatte konsekvensene. Den eksisterende E-18 traséen gjennom Fevikmarka må brukes. Tunnel må også gå under Frivoll-området. Nytt stort kryss ved Øygårdsdalen/Frivoll vil komme i konflikt med verdifull matjord og ha støykonsekvenser. Det bør vurderes om det nåværende Morholt-krysset kan brukes som det framtidige Øygårdsdals-krysset.</p>	<p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Vurdering av tunneler kan inngå i vurdering av skadereduserende tiltak. Endelig utforming av veianlegget inngår i detaljregulering.</p> <p>Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p>

60 Homme-Vormli-Rød grunneierlag	Forslagsstillers kommentar
<p>11.12.2018</p> <p>Den historiske postveien mellom Homme og Moland</p> <ul style="list-style-type: none"> • I området er det en rekke freda kullbunner som det må tas hensyn til (steder hvor det ble fremstilt kull til Eikelands Verk) • Områder i den blå korridoren brukes i stadig større grad som turområder, bla. turløype merket av Idun idrettslag. <p>På bakgrunn av det vi har nevnt over vil vi på det sterkeste oppfordre til at eksisterende trase for E18 beholdes i størst mulig grad og at den østre korridoren sløyfes fra det videre planarbeidet.</p>	<p>Hensynet til både nyere tids kulturminner og automatisk fredete kulturminner inngår i konsekvensutredningen under ikke-prissatte tema – kulturarv. Hensynet til friluftsliv inngår i tema friluftsliv, by- og bygdsliv.</p> <p>Opplysningene tas med i videre planarbeid.</p> <p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p> <p>Silingsfasen gir ikke grunnlag for å ta ut de korridorene som gir de korteste veilenkene. En konsekvensutredning av alternative traseer vil gi et mer robust beslutningsgrunnlag. Planområdet beholdes uendret.</p>

61 Bosvik Gartneri AS	Forslagsstillers kommentar
<p>12.12.2018</p> <p>Innspill på trase som er valgt i Bossvik på vegne av Bosvik Gartneri as. Har planlagt nybygg i området (tidkrevende reguleringsplan). Næringseiendommen er relativt flat og ikke langt fra hovedvegen. Urimelig og uaktuelt å kjøpe ny tomt. Grunnlaget for videre drift kan bli tatt fra oss. Vil med dette be involverte planleggere og politikere til å komme på befaringsved Bosvik Gartneri as på Bosvik Gård.</p>	<p>Opplysningene tas med i videre planarbeid.</p> <p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p>

62 Dørdal vel og Bakkeveien Skogsbilveiforening	Forslagsstillers kommentar
<p>17.12.2018</p> <p>Viktig å velge en ny E18 trase fra Dørdal fram mot Sannidal. Bevare bosetning på Dørdal (svært sårbart for utflytning) og sikre muligheter for utvikling av lokalsamfunn. Ny E18 må legges syd for nåværende E18. Dette vil bidra til at nåværende E18 kan benyttes som en rask og forsvarlig veiforbindelse for husstander, og gi mulighet for sikker adkomst for større spesialkjøretøy. Nevner flere fordeler med dette. I tillegg vil nordlig trase berøre flere fornminner, ødelegge flere husmannsplasser, jakt og friluftsområder. Eksisterende E18 som framtidig avlastningsvei for ny motorvei vil binde sammen lokalsamfunnene Rørholt/Dørdal med Farsjø/Sannidal. Samt skogbilveinett. Legger ved kartskisser.</p>	<p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p> <p>Opplysningene tas med i det videre planarbeidet.</p>

63 GS Maskin AS	Forslagsstillers kommentar
<p>14.12.2018</p> <p>Det er viktig for vår virksomhet at det blir en riktig og god kryssløsning for fremtidig utvikling i området, siden vi har mye tungtransport til/fra Fikkjebakke. Slutter seg til kryssforslag fra Sannidal grunneierlag, skogeierlag mfl. med noen justeringer.</p>	<p>Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p>

64 Friluftsrådet sør	Forslagsstillers kommentar
<p>12.18.2018</p>	<p>Opplysningene tas med i videre planarbeid.</p>

Jeg oversender to datasett fra arbeidet med å kartlegge friluftsområder i Gjerstad kommune. Dette er en foreløpig kartlegging som vil bli kvalitetssikret og verdsatt i en kommunal arbeidsgruppe til våren.	
--	--

65 Vegårshei skogeierlag	Forslagsstillers kommentar
<p>13.12.2018</p> <p>Skogbrukets produksjonsarealer må vernes. Viktig å unngå oppsplitting av store eiendommer/teiger. I Vegårshei berører korridoren hovedsakelig to store og produksjonsdyktige skogseiendommer. Best i størst mulig grad følge eksisterende trase. Videre må det i reguleringsplanfasen tilrettelegges for avbøtende tiltak, slik at det kan drives rasjonell og effektiv skovbruksaktivitet på begge sider av ny E18</p>	<p>Både av hensyn til skogressursene og naturmangfold vil det bli presisert i planprogrammet at konsekvensene av oppsplitting av store sammenhengende naturområder og habitatsfragmentering skal utredes.</p> <p>Skogbruk behandles under prissatte konsekvenser i tråd med Statens vegvesens håndbok V712. Virkningen av tapt areal og produksjon blir beregnet der i sammenheng med grunnerv, se kap.6.4.5. En korridor langs eksisterende trasé vil bli vurdert i det videre planarbeidet.</p>

66 Kjenna og Løbbåsens venner	
<p>17.12.2018</p> <p>På den aktuelle strekningen fremkommer det to mulighet korridorer; en korridor langs eksisterende e18, en korridor rett frem forbi Helle. Det mye bruke turområdet blir trolig mest berørt av den utbyggingen som planlegges ved Lunderød Stadion. «Øyestadmarka» har svært stor verdi. Ut fra dette anbefales det på det sterkeste å gå videre med korridoren langs eksisterende E18. Ved å utvide eksisterende e18 bør det planlegges og bygges ut turløype med lys mot Kringlemyr. Videre mot kjenne-hus bør det opparbeides turveg der den eksisterende skogsstien går i dag.</p>	<p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen.</p> <p>Hensynet til friluftsliv, by- og bygdeliv og kulturarv inngår i konsekvensutredningen under ikke- prissatte tema.</p> <p>En korridor langs eksisterende trasé vil bli vurdert i det videre planarbeidet.</p>

5 UTTALELSER FRA PRIVATPERSONER

Uttalelsene fra privatpersoner er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Uttalelsene dreier seg i hovedsak om lokalsamfunn, viktige naturområder for friluftsliv, skogbruk, biologisk mangfold, dyrka mark, vannressurser og kulturminner. Det er også innspill om fartsgrenser og veibredde, samt ønsker om adkomster og kryss. Flere av innspillene går på trasévalg og forslag til alternative traséer.

Uttalelsene er referert tematisk under. De blir ikke kommentert enkeltvis, men blir nøye vurdert og bidrar til å danne et kunnskapsgrunnlag for videre planlegging.

Planprogrammet beskriver den videre planprosessen. Innenfor planområdet fortsetter arbeidet med konsekvensutredningen som skal lede fram til en anbefalt korridor. Denne korridoren danner grunnlaget for utformingen av et planforslag og til slutt en vedtatt korridor for den nye veien. Det vil i størst mulig grad tas hensyn til temaene friluftsliv, by- og bygdeliv, vannressurser, dyrka mark, naturmangfold, kulturarv og prissatte konsekvenser i de aktuelle områdene.

3 av uttalelsene fra privatpersoner har konkrete innspill om endringer av planprogrammet. Disse innspillene kommenteres særskilt nedenfor.

5.1 Innspill om endringer av planprogrammet

1 Eirik Dobbedal	Forslagsstillers kommentar
<p>21.11.2018, Kragerø kommune Alt areal innenfor planområdet som pt. ligger i vassdragsområdet Hull bør fjernes. Området sør for dagens E18, mellom Hullvann og Kragerøvassdraget i vest vil en vei gi liten tidsbesparende effekt, krever bru og vil ramme to gårder og et flott vannområde med viktig naturmangfold.</p>	<p>Planområdet beholdes uendret. Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Ikke-prissatte konsekvenser er en del av vurderingen. Opplysninger om naturmangfold og lokale verdier i dette området vil tas med i det videre planarbeidet.</p>

2 Øyvind Haugholt	Forslagsstillers kommentar
<p>28.11-2018, Risør kommune Ytre trase (over Eikelands verk og Søndeled) ser jeg som uaktuell da denne vil ødelegge grunnlaget for senteret Brokelandsheia. Mener at østre korridor skal tas ut.</p> <p>Støtter Kragerø kommunes bestilling om utredning av 2-to stk. kryss og alternativet med 1-ett kryss.</p>	<p>Silingsfasen gir ikke grunnlag for å ta ut de korridorene som gir de korteste veilenkene. En konsekvensutredning av alternative traseer vil gi et mer robust beslutningsgrunnlag. Planområdet beholdes uendret.</p> <p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Betydningen for senteret Brokelandsheia tas med i videre planarbeid.</p> <p>Kryssplassering skal vurderes i det videre planarbeidet og fastsettes i kommunedelplanen.</p>

3 Jarle Songedal	Forslagsstillers kommentar
<p>4.11.2018, Tvedestrand kommune Planområdet bør inkludere heia på sydsiden av dagens E18 ved Angelstad i Tvedestrand. Å legge veien på denne siden frem til Lunde krysset vil spare et flott friluftsområde og mange hus.</p>	<p>Planområdet beholdes uendret. I silingsfasen er det gjort et omfattende søk etter veilinjer for å komme frem til de mest hensiktsmessige korridorene. Silingsrapporten beskriver og begrunner de korridorer som ble silt bort.</p> <p>Innsnevring og endelig fastsetting av båndlagt korridor vil skje som et resultat av konsekvensutredningen. Vurdering av ikke-prissatte temaer inngår i konsekvensutredningen. Nevnte friluftsområde og boligområder tas med i verdigrunnlaget i videre planarbeid.</p>

5.2 Privatpersoner i Bamble kommune

I Bamble kommune ble det sendt inn innspill fra organisasjoner som har organisert fellesmøter for interesserte privatpersoner. Uttalelsene fra privatpersoner er dermed organisert gjennom disse organisasjonene:

Jan Egil Rørholt – Dørdal vel
Odd R Bakke – Bakkeveien skogsbilforening
Trond Arne Jensen – Rørholt vel

5.3 Privatpersoner i Kragerø Kommune

Naturområder og biologisk mangfold

- Det opplyses om områder med viktig naturmangfold. Flere opplyser om et rikt artsmangfold og rødlistede arter. Blant annet er det ål, salamander, firfirsler og gytebekker for ulike fiskearter, spillplass for tiur og orrfugl som bør beskyttes mot inngrep. Kulturlandskapet er viktig å bevare for fremtiden.
- Det opplyses om viktige viltområder med rådyr, elg og hjort, vilttrekk og krysningpunkter. Planområdets sørlige del skjærer gjennom jaktterreng og viltpassasjer.

Friluftsliv og rekreasjon

- Flere innspill handler om verning av friluftsliv- og rekreasjonsområder. Det opplyses om badeplasser.

By- og bygdsliv

- Sannidal ungdomsskole – må skjermes for forurensning og støy

- Bekymring for støy
- Flere gårder kan bli berørt av innfartsvei til Kragerø.

Kulturarv

- Det opplyses om flere kulturminner (kirker, bebyggelse, rester av bebyggelse, gravhauger, ferdselsveier og annet) i kulturlandskap samt lokaliteter med historisk interesse. Vestlandske hovedvei bør bevares.

Gårdsdrift og dyrkamark

- Flere innspill tar opp problematikk rundt ny E18 i nærheten av gårder og jordbruksområder. Gårdseiere er avhengig av arealene med dyrka mark og beiteområder for dyrehold. Enkelte opplyser om planlegging for utvidelse. Oppdeling av arealer negativt. Noen tar opp støy som en svært negativ virkning. Lokalitetene er merket i kartløsningen.

Vannressurser og skogbruk

- Det opplyses om brønner
- Det opplyses om tømmertransport og driftsveier for tømmer
- Naturlig vannkilder

Innspill til trasévalg

- Det er ulike meninger og trasévalg. Noen mener vestre trasé er langt å foretrekke. Andre kommer med egne forslag til traséer med hensyn til naturområder og bosteder. Flere trekker frem fordeler ved gjenbruk av E18.
- Flere kommentarer på at traseen ligger for nær bebyggelse langs Heglandsveien. Det gis forslag til trase som vil skåne bebyggelse, viktige drikkevannskilder og jordbruk.
- Flere nevner behov for kryss som ivaretar god forbindelse til industriparken på Fikkjebakke, samtidig er det viktig å ta hensyn til Tangen området. Man må også prioritere nærhet/tilkomst til bussterminal, handelssenter og adkomstveien til Levangsheia.
- Avkjøring til Vegårshei må tilrettelegges med kortest mulig adkomst til E18
- Trasé bør legges lengre fra Sannidal kirke

5.4 Privatpersoner i Gjerstad Kommune

Naturområder og biologisk mangfold

- Viktige viltområder.
- Åslandsfjell, Torjusmyrene, Mjåvann er områder der det er laget verneplan for storfugl.
- Svartvannet er et kalkingsprosjekt i regi av Fylkesmannen.
- Det opplyses blant annet om gytebekker for ørret, ørretbestand og områder for bever

Friluftsliv og rekreasjon

- Det opplyses om viktige friluftsområder og badeplass. Det er en mye brukt turvei ved Eikelands verk.

By- og bygdeliv

- Det er en utfordring å både ivareta det viktige handels- og industriområde på Brokelandsheia, og samtidig ta nødvendige hensyn i forbindelse med skole og boliger i Sundeområdet.
- Bekymring for støy fra vei.
- Gjerstad skole og idrettshall er i byggefasen og det bør tilrettelegges for sykkel og gange

Kulturarv

- Det opplyses om kulturminner (blant annet bebyggelse, skogsseter, fløtingsdam og eldre ridevei). Eikeland jernverk et fredet kulturminne og viktig å ta hensyn til.

Gårdsdrift og dyrkamark

- Det opplyses om gårder, enkelte med historisk betydning, jordbruk og dyrkamark som å tas hensyn til.
- Større sammenhengende jordbruksarealer

Vannressurser og skogbruk

- Vannkilder må tas hensyn til
- Det opplyses om viktige områder for skogbruk

Innspill til trasevalg

- Ytre trase over Eikelands verk og Sønedeled kan ødelegge grunnlaget for senteret Brokelandsheia
- Flere ønsker gjenbruk av dagens E18 og enkelte kommer med forslag til nye traseer
- Noen innspill omhandler veibredde og fartsgrenser

5.5 Privatpersoner i Risør Kommune

Naturområder og biologisk mangfold

- Det opplyses om naturmangfold i vann. Blant annet er Nærestadvassdraget vernet og det er ål i vassdrag som er markert i portalen.
- Det er områder med rik dyrefauna og verdifulle skogsområder. Det opplyses om truede arter, blant annet trær. Ny vei vil gi negative konsekvenser for dette.

Friluftsliv og rekreasjon

- Konsekvenser for friluftsliv, bygdeliv og landskapet

By- og bygdeliv

- Innspill om urealisert tomteområde.

Kulturarv

- Det opplyses om kulturminner, blant annet ferdselsveier, gamle rideveier og historiske bygninger, bosettingsområder og husmannsplasser.
- Det opplyses om demning som ble brukt i forbindelse med fløting og sager/mølle.

Gårdsdrift og dyrkamark

- Flere innspill fra Bossvika, der det drives gårder og gartneri. Arealene er nødvendige for næringsvirksomhet.
- Konsekvenser for dyrka mark

Vannressurser og skogbruk

- Det opplyses om demninger, damanlegg og vannverk
- Verne skogbrukets produksjonsarealer

Innspill til trasevalg

- Noen kommer med forslag til traseer.
- Innspill om trafiksikkerhetstiltak
- Noen reagerer på endring av trase ved Lindstøl like før høring

5.6 Privatpersoner i Tvedestrand Kommune Naturområder og biologisk mangfold

- Det opplyses om viltoverganger og viltvandring. Ny vei vil gi skjæring gjennom terrenget og skape barriere for vilt og folk.

Friluftsliv og rekreasjon

- Fiskevann og jaktterreng
- Badeplass og fredelige rekreasjons- og friluftsområder.

By- og bygdeliv

- Det opplyses om mange flotte naturområder og bosteder som bør tas hensyn til
- Flere innspill fra beboere ved Åsvann. Flott friluftsliv- og rekreasjonsområde, møtested, badeplass. Potensial for nytt boligområde. Her drives også noe næringsvirksomhet.
- Birgittatun settes pris på av mange besøkende som kommer for terapeutisk behandling.
- Mindre grender er utsatt ved ny veiutbygging. Boligområder og rekreasjonsområder. Det er ikke ønskelig at bygder splittes. Beboere i flere områder er også bekymret for støy.
- Behov for gode sykkelveier

Kulturarv

- Det opplyses om kulturminner, for eksempel jern og feltspatgruer, hustuffer, fløtedam, husmannsplass og gårdstun.

Gårdsdrift og dyrkamark

- Det opplyses om småbruk og store områder for dyrkamark.

Vannressurser og skogbruk

- Laksebestand.

Innspill til trasevalg

- Viktig at beboere på Songe kan dra nytte av krysset / avkjøringen til Risør
- Det gis forslag til nye traséer for å bevare natur- og bosteder og gi mindre oppdeling av bygder, eiendommer og jaktterreng
- Noen mener at planområdet må utvides mot syd
- Behov for tilførselvei fra Gliddi/Myklebostad retning Amtmannsvingen med kapasitet for store anleggsmaskiner
- Innspill om Fosstveit bru

5.7 Privatpersoner i Vegårshei Kommune Naturområder og biologisk mangfold

- Området mellom tvedestrand og Vegårshei er viktig for hjort. Området har lite inngrep og er følgelig viktige for flere viltarter.
- Viktige vann og vassdrag, basseng for Skjervassdraget med laksebestand.
- Kjerneområde for utvikling av hjort
- Det opplyses om viktige truede arter, blant annet fisk og planter. Det er områder med ål.

Friluftsliv og rekreasjon

- Det opplyses om gode områder for friluftsliv og husmannsplasser som benyttes i jaktsammenheng.

By- og bygdeliv

-

Kulturarv

- Det opplyses om kulturminner, blant annet Vierli Krigsbauta / flystyrten ved Vierli 1945, eldre bebyggelse og steingjerder
- Fløtningsdammer.

Gårdsdrift og dyrkamark

-

Vannressurser og skogbruk

- God vannkvalitet i vassdragene.

Innspill til trasevalg

- Ønske om at avkjøring til Vegårshei må tilrettelegges effektivt med kortest mulig adkomst til ny E18
- forslag til en mulig trase gjennom området på utsiden av det foreslåtte planområdet, ønsker utvidelse av planområdet.

5.8 Privatpersoner i Arendal Kommune

Naturområder og biologisk mangfold

- Utfordringer ved nærføring av trasé til Lilleelv-vassdraget (lakseførende, ny laksetrapp etablert)
- Det opplyses om naturmangfold, blant annet område for bever og musvåk
- Det opplyses om ravinedaler med planter og dyreliv
- Temse er et viktig reservat.

Friluftsliv og rekreasjon

- Turterreng og friluftsområder bør ivaretas. Det opplyses også om badeplasser og gapahuk som er i bruk av skoler.
- Turområder er viktige for aktiviteter i by/bygd.

By- og bygdeliv

- Flere uttrykker bekymring for støy
- Flere kommenterer at kommunen/bygder splittes i to med en ny vei. Det nevnes bygdeliv og fritid, godt samhold, samlingspunkter og turområder. En firefelts vei skaper en barriere for å forflytte seg med sykkel/gange for barn og voksne. Det nevnes et bedehus som ligger like i nærheten av trasé.
- Det opplyses om områder for nye boliger.
- Det må tas hensyn til trygg oppvekst og skoleveier.

Kulturarv

- Det opplyses om lokalhistorie og viktige kulturminner (boplasser, gravminner). Øyestad gamle kirke 1200-t og de historiske områdene rundt den bør tas hensyn til. Også andre kulturminner er stedfestet i portalen, blant annet Halvorsplass, gamle vestlandske hovedvei, en eldre ordførerbolig og Lunde gård.
- Det opplyses om kirke som står på leirgrunn
- Det er historiske gårder med høyproduktiv dyrkamark i planområdet.

Gårdsdrift og dyrkamark

- Det er flere gårder, noen bevaringsverdige med historisk verdi. Tilhørende jordbruksareal og dyrka mark som bør bevares.
- Det opplyses om jorder som består av leire.

Vannressurser og skogbruk

-

Innspill til trasevalg

- Det nevnes at det er viktig å bevare påkjøringsrampen ved Harebakken som nedfartsvei til byen.
- Strekning Stoa - Rannekleiv; problemer med trase i nærheten av eksisterende E18 (Asdal skole, stadion, Øystad kirke og kirkegård).
- Det gis forslag til alternative traséer for å ivareta boligområder og andre verdifulle arealer
- Unngå omvei på lokalveinettet for å komme på og av E-18
- Flere nevner at dagens trasé bør videreføres i størst mulig grad
- Ønsker medvirkning før trase velges (ref. planprogrammet)
- En ny trasé vil føre til en stor nedbygging av naturlige fordrøyningsmagasin i et område som er utsatt for flom.

5.9 Privatpersoner i Grimstad Kommune

Naturområder og biologisk mangfold

- Det nevnes trekkplass for hjortevilt og naturreservat. Viltområder med mulighet for jakt.
- Rikt dyre- og fugleliv samt rikt naturmangfold
- Det opplyses om viktige lokaliteter, blant annet kulturlandskap og gamle trær
- Gytebekker bør tas hensyn til
- Ravinedaler med dyrebestand.

Friluftsliv og rekreasjon

- Fjære trekkes frem som et viktig turområde, og som Grimstads grønne lunge. Fjæreheia amfi er en utescene som brukes mye, og det er bekymring knyttet til fremtidig bruk av denne.
- Dømmesmoen parkområde og byens mest benyttede turområder bør også vektas høyt.
- Grusvei for tur og ridning
- Badeplasser
- Gode oppmerkede løyper for løp og ski.

By- og bygdeliv

- Bekymring for splitting av bygder og konsekvenser for lokal samfunnet

- Sykkelveien langs Fjæreveien Fv. 33 benyttes mye av syklister og til sykkeløp.

Kulturarv

- Det opplyses om kulturminner, blant annet vernede vikinggraver.
- Fjære kirke og kirkested bør bevares og tas hensyn til, i tillegg til områdene rundt.
- Prestegård/bolig med tilhørende jorder og automatisk fredete gravhauger.
- Eldre hus
- Kulturmiljøet i fjærebygda trekkes frem som viktig.

Gårdsdrift og dyrkamark

- Det må tas hensyn til flere områder med dyrka mark for å sikre gårdsbruk.

Vannressurser og skogbruk

- Det opplyses om drikkevannskilder

Innspill til trasevalg

- Det er ulike forslag til traseer forbi Grimstad-Arendal.
- Det frarådes en ny veilinje mellom dagens E18 og Fjære kirke. Enkelte har ønske om tunnel for å bevare natur- og boligområder.
- Flere trekker frem fordeler ved å benytte eksisterende E18 trasé.
- Ved å fjerne kryss ved Frivoll vil trafikkbelastningen bli større. Mye anleggstrafikk og annen trafikk relatert til friluftsliv/Fjærheia amfi.
- Noen ønsker at veien legges nord for Temse forbi Bringsvær "midtre korridor", andre er imot midtre korridor
- Noen trekker frem østre trasé som mest gunstig
- Innspill til fartsgrenser
- Det opplyses om område med skredfare

Annet

- Det opplyses om en rapport om trafikk i Grimstad, utarbeidet i forbindelse med gatebruksplan.

6 VEDLEGG

Liste over privatpersoner som har avgitt høringsuttalelse til planprogrammet

Navn:	Måned/dag/år:
Aase og Jørn Blandkjenn	12/14/2018
Alf Eivind Myren	12/12/2018
Anastasia Åsmundhavn	12/9/2018
Andreas	12/14/2018
Andreas Klausen	12/14/2018
Andreas Westheimer	12/11/2018
Anette Vallhei	12/3/2018
Anita Hulsund Grønli	12/7/2018
Ann Beate Methi	12/8/2018
Ann Kristin Paulsen	12/14/2018
Anne Schjelderup	12/13/2018
Annette Bækken	12/12/2018
Are Frøge	12/14/2018
Arne Lauvhjell	12/13/2018
Asbjørn Angelstad	12/12/2018
Asbjørn Tonstøl	12/10/2018
Aslak Gjennestad	12/14/2018
Astrid Myhre	12/11/2018
Aud Angelstad	12/9/2018
Aud O. Gjennestad	11/8/2018
Audun	11/8/2018
Bergsvein Normann	12/17/2018
Berit Øygarden	12/12/2018
Bernt Jakobsen	12/14/2018
Birte Helgesen	12/13/2018
Bjarne Tveite	12/13/2018
Björg Haaland Bjørnstad	12/8/2018
Bjørn Liene Gundersen	12/14/2018
Bjørn Ludvigsen	11/27/2018
Bjørn Øivind Johansen	12/13/2018
Bjørnar Svendsen	11/28/2018
Camilla Eskeland	12/8/2018
Cathrine Bie	12/13/2018
Darius Kelmelis	12/13/2018
Egle Kochanauskaite	12/8/2018
Eilev Angelstad	12/11/2018
Einar Utermøhlen	12/14/2018
Eirik Dobbedal	11/21/2018
Eirik Johansen Dobbedal	12/10/2018
Eivind Aasbø	12/14/2018
Eivind Svendsen	12/6/2018
Elin Rødstøl	12/13/2018
Ellen Melander	11/21/2018
Ellen fredli	12/14/2018
Emelie Langemyr Eriksen	12/14/2018

Erik Lindland	12/11/2018
Erik Næsland	11/28/2018
Erling Magne Sandkleiv	12/10/2018
Erling Magne Sandkleiv	12/10/2018
Esben Madshaven	12/10/2018
Eveline	11/29/2018
Eyvind Nersten	12/12/2018
Frank Menzel	12/13/2018
Fredrik stahl sørensen	12/14/2018
Frida Fred Dørssdal	12/13/2018
Gaute Ausland	12/11/2018
Geir Dørssdal	12/13/2018
Gerd Torunn Gundersen	12/9/2018
Grete Swahn	12/7/2018
Grunde. Knudsen	12/6/2018
Gunhild Risdal Konnestad	12/13/2018
Gunn Martha Londalen	12/3/2018
Gunnar Arne Myren	12/12/2018
Gunnar Nygaard	11/29/2018
Gunnar Skjerkholtdalen	12/14/2018
Gunnar Sætra	12/14/2018
Gunvor Smith	12/9/2018
Halvor Lunde	12/13/2018
Halvor Skjerkholt	12/14/2018.
Hanne Marie Kvitstein	12/11/2018
Hanne-Gerd og Jan Inge Goggsbo	12/9/2018
Hans Høegh-Omdal	12/13/2018
Harald Elvsåshagen	11/14/2018
Harald Elvsåshagen	11/21/2018
Heidi hasseleid	12/9/2018
Heidrun Flognfeldt Andreassen	12/3/2018
Helen Espeland	12/8/2018
Helene Smith	12/13/2018
Henning Salvesen	12/13/2018
Henrik Teigen	12/10/2018
Håkon Sandvik	12/13/2018
Ingeborg Lund	12/11/2018
Ingunn Lindblom	12/11/2018
Jan-Ludvig Levinsen	12/14/2018
Jarle Songedal	11/2/2018
Jens Jørgen Grønstad	12/12/2018.
Jens M Robertsen	12/11/2018
Johannes Worlitzsch	12/13/2018
Jon Fuglestveit	11/21/2018
Jon Kr.Fiære	12/14/2018
Jon Kristian Refsalen	11/23/2018
Jorunn Eikeland	12/2/2018
Jostein	12/14/2018
Jørg andre danielsen	12/14/2018
Jørn Haugen	12/4/2018

Kari og Paul Tisjø	12/10/2018
Kari-Åsne Rye	12/9/2018
Karina McKenzie	12/8/2018
Karl otto karlsen	11/24/2018
Kenneth baasland	12/12/2018
Kim Rune Thaulé	12/11/2018
Kirsten Bondevik	11/22/2018
Kirsten Hirte-Milkereit	12/14/2018
Kirsten Langås	12/11/2018
Kirsten-Johanne Inntjore	12/14/2018
Kjell Gunnar Blakstad	12/14/2018
Kjell Kvifte	12/14/2018
Kjell Olsen	11/18/2018
Kjetil Johannessen	12/2/2018
Kjetil Johannessen	12/15/2018
Klas Lønne	12/7/2018
Knut Aas	12/11/2018
Knut Olaf Lindtveit	12/13/2018
Knut Vangstad	12/11/2018
Kristen Strat	12/14/2018
Kristian Konnestad	12/13/2018
Kristian Tønnesøl	11/21/2018
Kristian Øverbø	11/23/2018
Kristin Hirte	12/14/2018
Kristin Øya	12/14/2018
Kristine Bang	12/14/2018
Kristoffer	12/12/2018
Kurt Langemyr	12/14/2018
Kåre Dalane	11/20/2018
Lasse Fosse	12/14/2018
Lise Hermine Bækken Ese	12/7/2018
Liv Kirsti Amalie Lønnerd	12/5/2018
Liv Kirsti Amalie Lønnerød	12/5/2018
Liv Raket Blandkjenn	12/14/2018
Liv Torunn og Jonn Sigurd Solstad	12/12/2018
Lorentz Kielland	12/14/2018
M. Born & M. Schulz	12/13/2018
Magnhild Wastøl	12/13/2018
Mailinn og Morten Bie-Evensen	12/13/2018
Margitta Kuhlmann	12/11/2018
Maria Helen Blandkjenn	12/14/2018
Mariann Tisjø Ellefsrød & Bjørn Ellefsrød	12/11/2018
Marina Kelmelie	12/14/2018
Marina Kelmeliene	12/13/2018
Marte Tisjø	12/10/2018
Martin	12/14/2018
Mary Anne Nersten	11/22/2018
Maya Twedt Berli	11/13/2018
Michael Hopstock	11/3/2018
Mona Hanssen	12/14/2018

Nils Kvikshaug	12/11/2018
Nils Runar Blandkjenn	12/14/2018
Nina Kvitstein	12/14/2018
Nora	11/29/2018.
Odvar V. Eikeland	12/14/2018
Olav Hagelia	11/20/2018
Olav Stiansen	12/11/2018
Ole Horntvedt	11/21/2018
Ole Jørgen Granerud	12/13/2018
Ole Petter Pettersen	12/12/2018
Ole Tommy Nyland	12/13/2018
PEDER HAUGSENG	11/7/2018
PER EINAR IVERSEN	12/7/2018
Paul Andreas Aakerøy	12/12/2018
Paul Trygve Solberg	12/14/2018
Paul og Kari Tisjø	12/10/2018
Per Arvid Larsen, Monica Modalen Bredsten og Halvor og Ann - Iren Skjerkholt	12/14/2018
Per Espen Dahle	11/2/2018
Per Gunnar Christensen	11/21/2018
Per Ivar Olsen	12/9/2018
Per Jacob Moe	12/13/2018
Per Jacob Moe	12/13/2018
Petter Aaland	11/22/2018
Petter Aaland	12/11/2018
ROY VIDAR SVENDSEN	12/14/2018
Ragnhild Dietrichson	12/14/2018
Rebekka Othilie Lie Andersen	12/14/2018
Regina BRAJKOVIC REGINA	12/14/2018
Regina Brajkovic	11/21/2018
Reidar Johannesen	12/9/2018
Reidun lundberg	11/26/2018
Rita B Aadna	11/27/2018
Roar Solheim	11/20/2018
Roger Haugholt	11/20/2018
Rolf Kristensen	12/11/2018
Ronja Elise Hirte	12/13/2018
Ronja Elise Hirte	12/13/2018
Roy Vidar Svendsen	12/13/2018
Runar Holst Selde	12/14/2018
Rune Kvikshaug-Taule	12/10/2018
Rune Stø	11/28/2018
Ruth Liene Gundersen	12/11/2018
Sigbjørn Nøkland Haugeto	12/12/2018
Sigrid og Ulrich Hirte	12/13/2018
Silje Smith Hansen	12/7/2018
Siri Blakstad	12/14/2018
Siri Fossen og Jørn Kilén Jørgensen	12/13/2018
Solfrid Elise Lindblom	12/14/2018

Solfrid Ribe	12/12/2018
Solveig Birgittatun Smith	12/13/2018
Sonja Schuster	12/13/2018
Steffen Lenzner	12/14/2018
Steinar Kvifte	11/26/2018
Stig Wang	12/11/2018
Susanne Nersten	12/12/2018
Svein Harald Salvesen	12/10/2018
Svein Olav Flaten	11/19/2018
Sverre Torjussen	11/28/2018
Terje Beruldsen	12/12/2018
Thoams W S	12/6/2018
Thomas Wehus Solvang	12/6/2018
Thomas_solvang@hotmail.no	12/6/2018
Thor Samuelsen	12/14/2018
Thore Bjørnstad	12/9/2018
Tom Einar Helle	12/12/2018
Tommy	12/14/2018
Tor Arne Myhre	12/13/2018
Tor Bringsverd (på vegne av flere)	12/12/2018
Tor Martin Grue	11/27/2018
Tor Olav Stiansen	12/14/2018
Tore Bjørnestrø	12/9/2018
Torfinn Kjølrsrud	11/26/2018
Torgeir Aanonsen	12/14/2018
Torstein H.Gundersen	12/11/2018
Torstein Kivle	12/9/2018
Torstein Kivle/ v Eirik Dobbedal	11/23/2018
Torun Fløistad Rike	12/14/2018
Trond Farsjø	11/13/2018
Trond Glidje	11/21/2018.
Trond Lindal	12/10/2018
Trond Peder Kvikshaug	12/14/2018
Trond Sletvold Hegge	12/7/2018
Ugland Gård	12/6/2018
Vetle Nedenes	12/14/2018
Yngve Tørrestad	12/13/2018
anette ratama	12/7/2018
anne angelstad	11/20/2018
john tunheim	12/10/2018
mona lee Rasmussen	12/3/2018
tor eivind tingstveit	12/14/2018
Åse Nordanger	12/10/2018
Åshild Lund Gran	12/12/2018
Øivind Moen	11/28/2018
Øystein Torjussen	11/27/2018
Øystein Vierli	11/20/2018
Øyvind Aakerøy	12/13/2018
Øyvind Haugholt Haugholt	11/28/2018
Øyvind Takle	12/14/2018,

